

Hajnóczy József Gimnázium,
Humán Szakgimnázium és Kollégium
OM 037923

5430 Tiszaöldvár, Kossuth út 122.
Telefon: 06 56/470-038, 06 56/470-088,
e-mail: hajnoczy.tiszaoldvar@gmail.com
www.hajnoczy.com

SZAKKÉPZÉSI HELYI TANTERV

A szakképesítés azonosító száma: 4 0119 01

Szakképesítés megnevezése: Pedagógiai munkatárs

Szakirány megnevezése: Pedagógiai asszisztens

Tanulmányi terület: Pedagógia

Évfolyamok száma: 2 év

TARTALOMJEGYZÉK

A szakképesítés alapadatai	2
A követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak óraszámát évfolyamonként	3
Pedagógiai, pszichológiai feladatok	4
Pedagógia tantárgy helyi tanterve	5
Pedagógiai gyakorlat tantárgy helyi tanterve	18
Pszichológia tantárgy helyi tanterve.....	40
Családpedagógiai alapismeretek.....	59
Pedagógiai szociológia tantárgy helyi tanterve	60
Mentálhigiéné tantárgy helyi tanterve	66
Szabadidőpedagógia.....	71
Szabadidőszervezés tantárgy helyi tanterve	72
Gondozás és egészségnevelés tantárgy helyi tanterve.....	79
Kommunikáció és viselkedéskultúra	86
Kommunikáció tantárgy helyi tanterve	87
Szakmai idegen nyelv	99
Angol nyelv, német nyelv tantárgy helyi tanterve.....	100

A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: **4 0119 01**

Szakképesítés megnevezése: **Pedagógiai munkatárs**

Szakirány megnevezése: **Pedagógiai asszisztens**

Programkövetelmény száma: **01194002**

Tanulmányi terület: **Pedagógia**

Iskolai rendszerű képzésben az évfolyamok száma: **2 év**

Tantárgyak	1/13. évf.	2/14. évf.	1/13-2/14. évf. óraszám összesen
Szakmai idegen nyelv	4	4	268
Érettségire épülő szakképesítés órakerete	31	31	2077
Rendelkezésre álló órakeret/hét	35	35	
Tanítási hetek száma	36	31	

**A követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak óraszámja
évfolyamonként**

**4 0119 01
PEDAGÓGIAI MUNKATÁRS**

Tantárgy	13. évfolyam	14. évfolyam
<i>Pedagógiai, pszichológiai feladatok</i>		
Pedagógia	5	5
Pedagógiai gyakorlat	8	8
Pszichológia	5	5
<i>Családpedagógiai alapismeretek</i>		
Pedagógiai szociológia	3	3
Mentálhigiéné	2	2
<i>Szabadidőpedagógia</i>		
Szabadidőszervezés	3	3
<i>Gondozás és egészségnevelés</i>		
Gondozás és egészségnevelés	2	2
<i>Kommunikáció és viselkedéskultúra</i>		
Kommunikáció	3	3
<i>Szakmai idegen nyelv</i>		
Szakmai idegen nyelv (angol, német)	4 óra	4 óra
Kötelező óraszám	35 óra	35 óra

Pedagógiai, pszichológiai feladatok

Pedagógiai, pszichológiai feladatok

Pedagógia tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: évi 180 óra, heti 5 óra

2/14. évfolyam: évi 155 óra, heti 5 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy korszerű pedagógiai ismeretek elsajátításával készítse fel a tanulókat a nevelő, oktató munkában történő tudatos és hatékony közreműködésre.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Pedagógiai tantárgy kapcsolódik a kommunikáció-magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

1.3. Témakörök

1.3.1. Általános pedagógiai

A pedagógia tárgya, célja, feladata

A pedagógia a tudományok rendszerében

A tudományosság kritériumai

A pedagógia területei

1.3.2. A nevelés folyamata

A nevelés fogalma, célja, feladata

A nevelés folyamata

A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások kölcsönhatása

Az adottság, a rátermettség, a hajlam, a temperamentum, az érdeklődés, a képesség, a tehetség, a kreativitás fogalma.

A nevelési cél és a nevelés eszközzrendszere

Az érték és norma a nevelés folyamatában.

A nevelés feladat- és eszközzrendszere

A nevelés, a személyiségfejlesztés fő területei

1.3.3. A nevelés módszerei

A nevelési módszer fogalma, típusai

Az egyes módszerek szerepe a nevelés folyamatában

A nevelési módszer kiválasztásának szempontjai

A nevelő, mint modell.

A vezetési stílusok.

Konfliktus helyzetek a pedagógiai folyamatban

1.3.4. A gyermek fő tevékenységformái

A nevelés fő tevékenységi formái: gondozás, szabadidős tevékenységek, játék; gyermekmunka; tanulás-tanítás
A kisgyermekkorú és az óvodáskorú gyermek fő tevékenységformái
A játék fogalma, fajtái, feltételei
A különböző életkorok jellemző játéktevékenységei
A játék szerepe a gyermek személyiségfejlődésében
A gyermekmunka, mint a személyiségfejlesztés eszköze
Munkajellegű tevékenységek a nevelési intézményekben
A játék és a gyermekmunka kapcsolata

1.3.5. A nevelés színterei

A szocializáció fogalma, színterei
A szocializáció és a nevelés kapcsolatrendszer
A kortársak szerepe a szocializációban
A család, a családi nevelés
A család, a család szerkezete, funkciója, típusait
A nevelési intézmények szocializációban betöltött szerepe
A köznevelés intézményei
A köznevelési intézmények működését meghatározó fontosabb dokumentumok
A család és az intézmény közötti kapcsolattartás, együttműködés formái
A közművelődési intézmények szerepe a személyiségfejlesztésben

1.3.6. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló

Nehezen nevelhetőség megnyilvánulási formái
A különleges bánásmódot igénylő gyermekek
SNI fogalma
BTM fogalma
Integráció, inklúzió, Szegregáció
A tehetséges gyermek nevelésének-oktatásának sajátosságai
HH fogalma
HHH fogalma
Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
Együttműködés a családdal, szakemberekkel

1.3.7. Szabadidő-pedagógia

A szabadidő fogalma, típusai
A különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységek
A köznevelés intézményeinek nevelési feladatai a szabadidő kapcsán
A rendezvények, ünnepélyek jelentősége a gyermek/tanuló és a közösség kapcsolatában
Az intézményeken belüli és kívüli programok tervezése, szervezése
Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben

1.3.8. Didaktika

A tanulás, a tanítás, az oktatás, az ismeret, a tudás, a jártasság, a készség és a képesség fogalma.

A nevelés, az oktatás és a képzés kapcsolata

Az oktatás célja, tartalma

Az oktatás tartalmát meghatározó dokumentumok

Az oktatási módszerei, alkalmazási lehetőségei a pedagógiai folyamatban

Az oktatás módszer kiválasztásának szempontjai

Az oktatás tárgyi feltételei, eszközei, ezek használati lehetősége

Az oktatás szervezeti és munkaformái

Fejlesztési követelmények:

- Ismertesse meg a tanulókkal az általános pedagógia, a didaktika, a nevelélmélet és a neveléstörténet alapvető műveltséganyagát, segítse a megalapozott, felelősségteljes pályaválasztási döntés kialakítását.
- Alakítsa ki a korszerű pedagógiai szemléletmódot, és segítse elő a hatékony gyermeki személyiségfejlesztő munkát.
- Alakítsa ki a tanulók személyiségközpontú szemléletmódját és az önművelés igényét.
- A tanult ismeretek segítségével legyenek képesek önmaguk és környezetük problémahelyzeteit kezelni, kellő megküzdési stratégiák és technikák ismeretével megkísérelni és megoldani azokat.
- Alapozza meg a változó világban való jobb eligazodás képességét, segítse önmaguk és mások reális önértékelését, a tanulók pedagógiai attitűdjét, a tudatos, felelősségteljes felnőtt élet vállalását.

A képzés javasolt helyszíne:

általános jellegű iskolai tanterem, könyvtár

A tantárgy értékelésének módja:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54 § (2) a) pontja szerinti értékeléssel. A tanulók évközi munkájának értékelése folyamatos és változatos módon történik. A szóban történő feleltetésre gyakran kell lehetőséget teremteni. (fogalom meghatározása, értelmezése, összefüggések feltárása, egy-egy anyagrész átfogó felmondása, pedagógia gyakorlati feladatok logikai feldolgozása)

További lehetőségek a tanulói teljesítmények osztályzattal történő értékelésére:

- Írásbeli feleletek (egy-egy fogalom definiálása, összefüggések feltárása)
- Témazáró dolgozatok negyedévi és félévi időszakban
- Tudást mérő több variációs kérdéssor megválaszolása a főbb anyagrészek feldolgozását követően (teszt jellegű feladatsor, rövid választ igénylő feladatok)
- Kiselőadások, beszámolók tartása
- Szakirodalom feldolgozása

A témazáró dolgozatok értékelése a Pedagógiai Programban leírtak alapján történik.

1/13. évfolyam
évi 180 óra - heti 5 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Általános pedagógia		Órakeret 18 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alakuljon ki a tanulóknál általános tájékozottság a pedagógia tudományának területeiről. Tudják elhelyezni a pedagógiát a tudományok rendszerében. Tudják definiálni a pedagógia fogalmát, megjelölni tárgyát, megnevezni interdiszciplináris kapcsolatait. Ismerjék a pedagógia tudományának határterületeit. Ismerjék a nevelés kezdeteit, az őskori nevelés jellemző formáit		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A pedagógia tárgya, célja, feladata, felosztása, tudományközi kapcsolatai, a pedagógia a tudományok rendszerében, a tudományosság kritériumai. A nevelés eredete: Nevelés az őskorban: nevelés az ősközösségben	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák elemzése és önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás	Pszichológia: A pszichológia tudománya, területei kapcsolata a pedagógiával Történelem: Az őskor	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források

	Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	neveléstudomány, pedagógia, pedagógia tárgya, tudományosság jellemzői (egzaktság, ellenőrizhetőség, érvényesség, fejlesztő jelleg, általános pedagógia, neveléstudomány, didaktika, módszertanok, neveléstudomány, gyógypedagógia, iskolaszervezet, nevelési szintek pedagógiája, életkorok pedagógiája, összehasonlító pedagógia) interdiszciplináris kapcsolat, segédtudomány, határtudomány, asszimiláció		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. A nevelés folyamata		Órakeret 36 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók tudják definiálni a nevelés fogalmát. Fel tudják sorolni a nevelés tartalmi jegyeit, legyenek tisztában a nevelés alapvető jellemzőivel Ismerjék a nevelés cél-, feladat- és eszközrendszerét, jellemezzék az egyes szükségleteket és azok életkor szerinti változását. Legyenek tisztában a nevelési cél, eszmény, érték, norma fogalmával.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A nevelés fogalma, célja, feladata A nevelés folyamata A személyiség fejlődését meghatározó biológiai tényezők és a környezeti nevelési hatások kölcsönhatása Az adottság, a rátermettség, a hajlam, a temperamentum, az érdeklődés, a képesség, a tehetség, a kreativitás fogalma A nevelési cél és a nevelés eszközrendszere	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás,	Pszichológia: a gyermeki személyiség megismerése, társas kapcsolatok	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források

Az érték és norma a nevelés folyamatában A nevelés feladat- és eszközrendszere A nevelés, a személyiségfejlesztés fő területei	magyarázó ábrák elemzése és önálló elkészítése, gyűjtőmunka, gyakorlati tapasztalatok ismertetése, elemzése Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fejlődés, fejlesztés, hatás, tervszerű, szervezett, tevékenység, tevékenykedtetés, a nevelés történeti, nemzeti jellegű, bipoláris tevékenység, a nevelés egyetemes jellege, eszme, eszmény, nevelési cél, érték, értékrendszer, normák, szükségletek, hierarchia		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. A nevelés módszerei		Órakeret 42 óra
Előzetes tudás	A nevelés folyamatjellege, a folyamat jellemzői A nevelés lehetőségei, környezet szerepe a személyiségfejlődésben		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Legyenek tisztában a pedagógus/nevelő fontos személyiségjegyeivel. Ismerjék az alapvető vezetési stílusokat, azok hatásait az egyén személyiségfejlődésére és a csoport alakulására. A tanulók ismerjék a nevelési módszer fogalmát, tudják csoportosítani azokat.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

A nevelési módszer fogalma, típusai Az egyes módszerek szerepe a nevelés folyamatában A nevelési módszer kiválasztásának szempontjai A nevelő, mint modell A vezetési stílusok Konfliktus helyzetek a pedagógiai folyamatban	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, gyakorlati tapasztalatok megbeszélése, elemzése összevetése az elméletben tanultakkal Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pszichológia: társas kapcsolatok, fejlődés-lélektan; a nevelési módszerek hatása a személyiségfejlődésre	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források
Kulcsfogalmak/ fogalmak	pedagógus modell szerepe, empátia, hitelesség, tolerancia, pedagógiai érzék, Pygmalion –effektus, előítélet, háló-effektus, attribúció, sztereotipizálás, vezetési stílusok csoportosítása, nevelési módszer, direkt, indirekt, nevelési módszerek a nevelés folyamatában		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. A gyermek fő tevékenységformái		Órakeret 84 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A gyermek fő tevékenységformái az életkor sajátosságaiból adódó belsőleg és külsőleg motivált fő tevékenységek, amelyek a gyermekek személyiségfejlődését alapvetően befolyásolják. Ismerjék meg a tanulók, mely tevékenységformák jellemzik a gyermekkort és milyen szerepük van a gyermek fejlődésében, fejlesztésében.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A nevelés fő tevékenységi formái: gondozás, szabadidős tevékenységek, játék; gyermekmunka; tanulás-tanítás A kisgyermekkorú és az óvodáskorú gyermek fő tevékenységformái A játék fogalma, fajtái, feltételei A különböző életkorok jellemző játéktevékenységei A játék szerepe a gyermek személyiségfejlődésében A gyermekmunka, mint a személyiségfejlesztés eszköze Munkajellegű tevékenységek a nevelési intézményekben A játék és a gyermekmunka kapcsolata	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pszichológia: A személyiség, személyiségfejlődés, a személyiséget befolyásoló tényezők Szabadidő szervezés: Játékpedagógia	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források
Kulcsfogalmak/ fogalmak	életkorok: csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor; játék, a játékfejlődés szakaszai, gyakorló- vagy funkciójáték, konstruáló játék, szerepjáték, szabályjáték; az óvodai élet tevékenységi formái: Játék, verselés-mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; mozgás, külső világ		

	megismerése; munka jellegű tevékenységek; a tevékenységben megvalósuló tanulás
--	--

2/14. évfolyam
évi 155 óra - heti 5 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A nevelés szinterei		Órakeret 55 óra
Előzetes tudás	A nevelés fogalma, jellemzői, hatása a személyiségfejlődésre A környezet szerepe a nevelésben		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Definiálja a család fogalmát, szerkezetét, funkcióit. Ismerje a bölcsőde, óvoda, az iskola, a gyermek-, és lakásotthonok célját, funkcióját, feladatait, nevelőmunkáját.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A szocializáció fogalma, szinterei A szocializáció és a nevelés kapcsolatrendszere A kortársak szerepe a szocializációban A család, a családi nevelés A család, a család szerkezete, funkciója, típusai A nevelési intézmények szocializációban betöltött szerepe A köznevelés intézményei A köznevelési intézmények működését meghatározó fontosabb dokumentumok A család és az intézmény közötti	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák elemzése és önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás	Etika: A család Társadalomismeret: A család Pszichológia: Fejlődéslélektan Pedagógiai szociológia: Családtani alapismeretek	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források

kapcsolattartás, együttműködés formái			
A közművelődési intézmények szerepe a személyiség-fejlesztésben	Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nevelési szintér, a nevelési szinterek funkciói, család, családi nevelési stílusok, bölcsődei nevelés, az Óvodai nevelés országos alapprogramja, az óvodai élet szervezése, tevékenységformák az óvodában, iskolai légkör, iskolához való viszony, iskola funkciói, iskolai közérzet, hospitalizáció		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	A nevelés fogalma, jellemzői, hatása a személyiségfejlődésre. A környezet szerepe a nevelésben		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerjék az átlagtól való eltérés speciális eseteit, lehetőségeket a differenciálásukra.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák elemzése és önálló elkészítése, gyűjtőmunka	Pszichológia: személyiségfejlődés, a személyiségfejlődést meghatározó tényezők	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források
Nehezen nevelhetőség megnyilvánulási formái		Pedagógiai szociológia: Veszélyeztetettség a családban	
A különleges bánásmódot igénylő gyermekek		Mentálhigiéné: Családi mentálhigiéné	
SNI fogalma			
BTM fogalma			
Integráció, inklúzió, Szegregáció			
A tehetséges gyermek nevelésének-oktatásának sajátosságai			
HH fogalma			
HHH fogalma			

Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában Együttműködés a családdal, szakemberekkel	Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kiemelt figyelmet igénylő gyermek/tanuló, átlagtól való eltérés, tehetséges gyermek, nehezen nevelhetőség, hátrányos helyzet, veszélyeztetett gyermek, sajátos nevelési igény, nevelési nehézségek, romapedagógia		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Szabadidő-pedagógia		Órakeret: 24 óra
Előzetes tudás	Művészetek: Vizuális kultúra, irodalom, ének-zene Pszichológia: Fejlődéslélektan Pedagógia: Neveléstudomány		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg a különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységeket, az egyéni és csoportos foglalkozásokat a szabadidős tevékenységek feltételrendszerét.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A szabadidő fogalma, típusai A különböző életkorokra jellemző szabadidős tevékenységek A köznevelés intézményeinek nevelési feladatai a szabadidő kapcsán A rendezvények, ünnepélyek jelentősége a	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység:	Neveléstudomány: a nevelés színterei, a tanórán kívüli nevelés fajtái, tárgyi és személyi feltételei, gyermekközösségek. Pszichológia: Fejlődéslélektan Magyar nyelv és irodalom: irodalom, művészetek, kommunikáció	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek,

gyermek/tanuló és a közösség kapcsolatában Az intézményeken belüli és kívüli programok tervezése, szervezése Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben	Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Társadalomismeret: Az ember szabadideje Természetismeret: Bioritmus	oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források
Kulcsfogalmak: szabadidő, szabadidő-pedagógia, szabadidő-szervezés, kultúra, néphagyomány			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Didaktika		Órakeret 46 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók legyenek tisztában a didaktika, mint a pedagógia résztudományának fogalmával. Ismerjék a didaktika tárgyát. Ismerjék a didaktika alapfogalmait. Legyenek képesek az ismeret, jártasság, készség, képesség fogalmak pontos használatára. Tudja megfogalmazni a nevelés, oktatás, képzés egymáshoz való viszonyát. Legyenek tisztában a tanítás-tanulás folyamatának legfontosabb alapelveivel.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök

A didaktika fogalma, tárgya, a pedagógia és didaktika kapcsolata, didaktika és módszerek kapcsolata A tanulás, a tanítás, az oktatás, az ismeret, a tudás, a jártasság, a készség és a képesség fogalma A nevelés, az oktatás és a képzés kapcsolata Az oktatás célja, tartalma Az oktatás tartalmát meghatározó dokumentumok Az oktatási módszerei, alkalmazási lehetőségei a pedagógiai folyamatban Az oktatás módszer kiválasztásának szempontjai Az oktatás tárgyi feltételei, eszközei, ezek használati lehetősége Az oktatás szervezeti és munkaformái	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: Források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák elemzése és önálló elkészítése, gyűjtőmunka, gyakorlati tapasztalatok ismertetése, elemzése Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pszichológia: a tanulás pszichológiai értelmezése Informatika: kibernetika, folyamatok irányítása Pedagógiai gyakorlat	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, oktatási eszközök, digitális tábla, internetes források
Kulcsfogalmak/ fogalmak	didaktika, oktatás, tanulás, tanítás, irányítás, képzés, ismeret, jártasság, készség, képesség, didaktikai alapelvek (nevelésközpontúság, tudományosság, aktivitás, motiváció, szemléletesség, tartós tudás, rendszeresség)		

Pedagógiai, pszichológiai feladatok

Pedagógiai gyakorlat tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: évi 288 óra, heti 8 óra

2/14. évfolyam: évi 248 óra heti 8 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A pedagógiai gyakorlat célja, hogy a tanulók betekintést nyerjenek az óvodák és iskolák szakmai munkájába, megismerjék a nevelés- és oktatás különböző színtereit. Legyenek tájékozottak az itt végzendő pedagógiai munka jellegével, az alkalmazott módszerekkel. A megszerzett tapasztalatokat el tudják helyezni a személyiségfejlesztés rendszerében, a megismert új elemekkel szélesítsék pedagógiai tudásukat.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A pedagógiai gyakorlat tantárgy kapcsolódik a magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a nevelés elméleti, a didaktikai és a fejlődés-lélektani szakmai tartalmakhoz.

1.3. Témakörök

1.3.1. A gyermek megismerésének lehetőségei (42/24 óra)

- 1.3.1.1. A gyermek megismerésének módjai, a megfigyelés, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.
- 1.3.1.2. Szociometria, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei.
- 1.3.1.3. A gyermek rajz-ábrázolás tevékenységének fejlődése, rajzok alapján a gyermek fejlettségének mutatói.
- 1.3.1.4. A játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.

1.3.2. A gyermek tevékenységének megfigyelése, irányítása, problémahelyzetek elemzése (70/60 óra)

- 1.3.2.1. A gyermek fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség
- 1.3.2.2. A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői
- 1.3.2.3. A nevelő és a gyermek/tanuló kapcsolata
- 1.3.2.4. A gyermek játéktevékenységének alakulása, játéktevékenység irányítása
- 1.3.2.5. A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek
- 1.3.2.6. A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése
- 1.3.2.7. A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem
- 1.3.2.8. A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló
- 1.3.2.9. Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége

1.3.2.10. Az intézmény és a család kapcsolattartásának formái és jelentősége

1.3.3. Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása (56/48 óra)

- 1.3.3.1. Gondozási tevékenység elemzése pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján
- 1.3.3.2. A gondozás szerepe a nevelési folyamatban
- 1.3.3.3. Az egészséges életmódra nevelés területei: a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- 1.3.3.4. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- 1.3.3.5. A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- 1.3.3.6. A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- 1.3.3.7. A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet feltételei
- 1.3.3.8. A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

1.3.4. Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése (ajánlás) (42/36 óra)

- 1.3.4.1. A gyermekirodalom, az ének zene jelentősége a gyermek személyiségének fejlődésében: mondóka, gyermekvers, mese, meseregény, ifjúsági regény
- 1.3.4.2. A mesemondás, bábozás, dramatizálás
- 1.3.4.3. A manuális tevékenységek szerepe a gyermek személyiségfejlődésében: vizuális technikák megismerése
- 1.3.4.4. Dekoráció, ajándék- és játékkészítés lehetőségei
- 1.3.4.5. Szemléltető eszközök készítésének lehetőségei, technikái.
- 1.3.4.6. Oktatástechnikai eszközök használata

1.3.5. Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben (54/54 óra)

- 1.3.5.1. A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
- 1.3.5.2. Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
- 1.3.5.3. Konfliktuskezelés stratégiák
- 1.3.5.4. Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei
- 1.3.5.5. Együttműködés a családdal, szakemberekkel (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...), családlátogatás
- 1.3.5.6. A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek.
- 1.3.5.7. A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése.
- 1.3.5.8. A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem.
- 1.3.5.9. A köznevelési intézmények prevenciós munkája

1.3.6. Intézményen belüli és kívüli programok (24/26 óra)

- 1.3.6.1. Az intézmény napirendje, a csoport/osztály tevékenységi területei, csoportfoglalkozások, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés

- 1.3.6.2. Részvétel tanórán kívüli programok tervezésében, irányításában, szervezési feladataiban
- 1.3.6.3. Ünnepek, rendezvények szerepe az egyén és a közösség szempontjából
- 1.3.6.4. Az intézményen kívüli programok lehetőségei, tervezése, szervezése, irányítása
- 1.3.6.5. A hagyományörzés lehetőségei a köznevelés és a közművelődés intézményeiben

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

A szakmai gyakorlat helyszíne: iskolai tanterem; a köznevelés intézményei, kiemelten óvoda vagy általános iskola. A szorgalmi időszakban lebonyolításra kerülő szakmai gyakorlat: részben iskolai keretben, részben külső intézményben: lehetőség szerint heti, kétheti vagy havi tömbösítéssel történik, a gyakorlati hellyel egyeztetett időpontban. A gyakorlat helyszínét az iskola maga választhatja meg. A szakmai gyakorlat lebonyolítása az iskola által elkészített beosztás alapján csoportosan és egyénileg történhet. A tanulók a szaktanár, az oktató elméleti előkészítése után a kijelölt intézményben hospitálnak, illetve a gyermekek tanulók körében gyakorlati tevékenységet folytatnak. A megadott szempontok alapján feljegyzéseket készítenek, melynek tartalmaznia kell az adott intézmény struktúrájáról, ellátási formáiról, a foglalkozások/tanórák megfigyeléséből, fejlesztési, módjairól, a szakértői munkáról szerzett elméleti és gyakorlati ismereteket is. A tanulók tapasztalataikat a foglalkozásokat vezető pedagógus bevonásával elemzik, a látottakat megbeszélik. A szakképzés utolsó évfolyamán a tanuló ismerkedjen meg az intézmény prevenciós munkájával, ismerkedjen meg az intézményben dolgozó segítő szakemberek (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...) munkájával; lehetőség szerint vegyen részt a családdal való kapcsolattartás eseményein.

1/13. évfolyam

Éves óraszám: 288

Heti óraszám: 8 (képző intézményben 3 óra és külső gyakorlóhelyen, óvodában: 5 óra)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. A gyermek megismerésének lehetőségei		Órakeret 42 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók legyenek tisztában a gyermek megismerésének alapvető módszereivel, lehetőségeivel, az egyes módszerek alkalmazásának feltételeivel. Elméleti ismereteik alapján végezzék megfigyeléseiket és feladataikat a szakmai gyakorlaton. (óvoda)		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A gyermek megismerésének módjai, a megfigyelés, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei. Szociometria, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei. A gyermek rajz-ábrázolás tevékenységének fejlődése, rajzok alapján a gyermek fejlettségének mutatói. A játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megfigyelése, megismerése; életkori jellemzők megfigyelése és megismerése; a gyermekek tevékenységének megfigyelése Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás	Pszichológia: a gyermeki személyiség megismerése, társas kapcsolatok Pedagógia: A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei	Óvodai csoportszobák, tantermek, szabadidős helységek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök, egyéni fejlesztő eszközök, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatástechnikai eszközök

	Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szociometria, aktometria, megfigyelés, intézményi dokumentáció, csoport, osztály, tevékenység, tevékenységrendszer, tervezés, szervezés, lebonyolítás, fejlődés, fejlettség, fejlettségi mutatók, társas kapcsolatok, konfliktus, érdek, szükséglet, érzelem, különleges bánásmód, sajátos nevelési igény, BTMN, kiemelten tehetséges tanulók		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. A gyermek megismerése, tevékenységének megfigyelése, problémahelyzetek elemzése	Órakeret 70 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az intézménylátogatás során a tanulók ismerjék meg az adott intézmény célját, feladatát, szervezeti felépítését, az intézményben dolgozók munkáját, feladatát, legyenek képesek az elméletben tanultakat gyakorlati tapasztalatokkal összekapcsolni. Szerezzenek tapasztalatot a gyakorló intézmény (óvoda) nevelőmunkájáról, kapcsolatairól. Ismerjék meg és figyeljék meg az intézmény helyiségeit, berendezéseit, környezetét. Figyeljék meg a gyermek—gyermek, gyermek—pedagógus kapcsolatát, együttműködését. Figyeljék meg az óvodás korú gyermek beszédét spontán helyzetben.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Az intézmény napirendje, a csoport/osztály tevékenységi területei, csoportfoglalkozások, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés. Az intézmények működését meghatározó dokumentumok.	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megfigyelése, megismerése; életkori jellemzők megfigyelése és megismerése; a gyermekek tevékenységének megfigyelése; konfliktushelyzetek, konfliktusmegoldási	Pedagógia: a gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei Pszichológia: fejlődés-lélektani alapismeretek, a pszichológia módszerei, társas hatás, társas érintkezések	Óvodai csoportszobák, tantermek, szabadidős helyiségek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, tananyagok, egyéni fejlesztő eszközök, sportszerek, kézműves

A gyermek fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői A nevelő és a gyermek/tanuló kapcsolata A gyermek játéktevékenységének alakulása, játéktevékenység irányítása A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége	stratégiák megfigyelése, elemzése; társas kapcsolatok megfigyelése (gyermekek társas kapcsolatai; pedagógusok együttműködése; pedagógus-szülő kapcsolat) Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció	technikák eszközei, oktatástechnikai eszközök
---	--	--	--

Az intézmény és a család kapcsolattartásának formái és jelentősége			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szociometria, aktometria, megfigyelés, intézményi dokumentáció, csoport, osztály, tevékenység, tevékenységrendszer, tervezés, szervezés, lebonyolítás, fejlődés, fejlettség, fejlettségi mutatók, társas kapcsolatok, konfliktus, érdek, szükséglet, érzelem, különleges bánásmód, sajátos nevelési igény, BTMN, kiemelten tehetséges tanulók		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása (óvodában)	Órakeret 56 óra	
Előzetes tudás	Eddigi ismeretei alapján a tanuló legyen tisztában az alapvető higiéniai szokásokkal, az egészséges életmód jelentőségével, a testi és lelki egészség fontosságával.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az intézménylátogatás során a tanulók ismerjék meg az adott intézmény célját, feladatát, az intézményben megjelenő gondozási feladatokat, legyenek képesek az elméletben tanultakat gyakorlati tapasztalatokkal összekapcsolni. Ismerjék meg az óvodai dolgozók (óvónő, dajka) munkakörét, feladatait. Figyelje meg és elemezze együttműködésüket. Figyelje meg és elemezze az intézményben megjelenő gondozási és egészségnevelési feladatokat.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Gondozási tevékenység elemzése pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján A gondozás szerepe a nevelési folyamatban Az egészséges életmódra nevelés területei: a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, megfigyelés, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal, részt vesz az óvodai gondozási tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében felügyeli, segíti a gyermeket, a gondozási tevékenységek során;	Az Óvodai nevelés országos alapprogramja Természetismeret, biológia, testnevelés és sport: egészségvédelem, egészséges életmódra nevelés Pedagógia: nevelési szinterek	csoportszobák, tantermek, szabadidős helyiségek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök, egyéni fejlesztő eszközök, sportszerek, kézműves technikák eszközei,

A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet feltételei A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pszichológia: szükségletek szerepe a személyiség fejlődésében	oktatástechnikai eszközök
Kulcsfogalmak/fogalmak	egészséges és biztonságos táplálkozás, aktív és passzív pihenés, öltözködés, tisztálkodás, mozgás, tisztaság és higiénia, szokáskialakítás, egészségvédelem, egészséges életmód		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése (ajánlás)	Órakeret 42 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A folyamatos szakmai gyakorlat során a tanulók ismerjék meg a gyermekek tevékenységének rendszerét. Az egyes tevékenységek személyiségfejlődésre gyakorolt hatását. Legyenek tisztában a gyermekirodalom, az ének zene, a mesék és mondókék jelentőségével a gyermekkorban betöltött szerepükkel. A pedagógus irányításával végzett tevékenységek során ismerjék a vizuális technikákat, segítsék a pedagógus munkáját a csoportszobák, folyosók dekorálásában, gyűjtsenek ötleteket és a lehetőségekhez mérten valósítsák is meg azokat. Figyeljék meg, hogy milyen oktatástechnikai eszközöket használnak az óvodában és hogyan használják azokat.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A gyermekirodalom, az ének zene jelentősége a gyermek személyiségének fejlődésében: mondóka, gyermekvers, mese, meseregény, ifjúsági regény A mesemondás, bábozás, dramatizálás A manuális tevékenységek szerepe a gyermek személyiségfejlődésében: vizuális technikák megismerése Dekoráció, ajándék- és játékkészítés lehetőségei Szemléltető eszközök készítésének lehetőségei, technikái. Oktatástechnikai eszközök használata	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, együttműködés a pedagógussal, részt vesz az óvodai foglalkozásokhoz szükséges eszközök előkészítésében, elkészítésében a foglalkozás lebonyolításában, felügyeli, segíti a gyermeket, a szabadidős tevékenységében Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok Írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, esetleírás/elemzés készítése, jegyzetkészítés, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Nevelélmélet: a nevelés színterei, a tanórán kívüli nevelés fajtái, tárgyi és személyi feltételei, gyermekközösségek. Pszichológia: fejlődéslélektan Magyar nyelv és irodalom: irodalom, művészetek, kommunikáció Társadalomismeret (történelem) Természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmai	csoportszobák, tantermek, szabadidős helységek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök, egyéni fejlesztő eszközök, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatástechnikai eszközök

Kulcsfogalmak/ fogalmak	gyermekirodalom, ének-zene, mondóka, gyermekvers, mese, meseregény, ifjúsági regény, mesemondás, bábozás, dramatizálás, manuális tevékenységek, vizuális technikák, dekoráció, ajándék- és játékkészítés, szemléltető eszközök, oktatástechnikai eszközök használata
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben (óvodában)		Órakeret 54 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg, hogy gyakorlóhelyén milyen jellegű problémákkal találkozhatnak a pedagógiai munka során. (hátrányos helyzet, veszélyeztetettség) Figyelje meg, hogyan kell toleránsan, előítéleteit kezelve az érintett gyermekekkel, szüleikkel, gondviselőikkel kommunikálni, problémáikkal foglalkozni. Ismerje meg az információgyűjtés változatos formáit, az információk kezelését és az ügyiratkezelést a titoktartás szabályainak megfelelően. Figyelje meg a konfliktusokat, azok megoldásának formáit. Képes legyen azokat a tanultak alapján elemezni. A tanuló ismerje meg, az intézmény prevenciós munkáját.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A hátrányos helyzetű gyermek az óvodában Veszélyeztetett gyermek az óvodában Konfliktuskezelés stratégiák Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – óvodapedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei Együttműködés a családdal, szakemberekkel (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...), családlátogatás	Tanulói tevékenységek: Megfigyelések végzése, rögzítése, esetek megbeszélése a pedagógussal és – beazonosításra alkalmas adatok nélkül - ismertetése, a csoporttársakkal, információk és adatok önálló rendszerezése, tapasztalatok értelmezése Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok: esetmegbeszélés a csoporttársakkal, beazonosításra alkalmas adatok nélkül. információk és adatok önálló rendszerezése, tapasztalatok értelmezése.	Pedagógiai szociológia: A szociális szakember szerepei, felelőssége A segítő munka folyamatának tervezése Pszichológia: Az átlagtól eltérő fejlődés Kommunikáció: A segítő beszélgetés	Eset-tanulmányok, jogszabályok, adatlapok, nyomtatványok

A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek. A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése. A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzélem. A köznevelési intézmények prevenciós munkája	Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés Munkaformák: egyéni páros csoportos		
Kulcsfogalmak/fogalmak	hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetett gyermek/tanuló, konfliktus, konfliktusok típusai, konfliktuselemzés, konfliktuskezelés, interperszonális kapcsolatok, a segítő szakember, a gyermek kapcsolatainak rendszere, szociometria, humán ökörendszer, egyéni esetkezelés, etika, etikai kódex, titoktartás, kompetencia, szerep, felelősség, problémamegoldó modell, parafrázis, fókuszálás, konfrontáció, krízis, krízisintervenció, fejlődési krízis, akcidentális krízis,		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	10. Intézményen belüli és kívüli programok		Órakeret: 24 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg az egyéni és csoportos foglalkozásokat meghatározó pedagógiai és pszichológiai jellemzőket és a szabadidős tevékenységek feltételrendszerét. Ismerje meg a jeles napokat, ünnepeket, azok történeti hátterét a megemlékezésekkel kapcsolatos szokásokat, hagyományokat. További kompetenciák: Szabadkézi rajz, szemléltető eszköz készítése, tanulói manipulációs és fejlesztő eszközök használata, köznyelvi beszédkészség, csapatmunka, önállóság, segítőkészség, kreativitás, ötletgazdagság, oktatástechnikai, audio-vizuális eszközök kezelése, elemi karbantartási teendők ismerete		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az intézmény napirendje, a csoport/osztály	Tanulói tevékenységek: Információ feldolgozó tevékenységek,	Neveléselmélet: a nevelés színterei, a tanórán kívüli nevelés	csoportszobák, tanterem, szabadidős

tevékenységi területei, csoportfoglalkozások, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés Részvétel tanórán kívüli programok tervezésében, irányításában, szervezési feladataiban Ünnepélyek, rendezvények szerepe az egyén és a közösség szempontjából Az intézményen kívüli programok lehetőségei, tervezése, szervezése, irányítása A hagyományörzés lehetőségei a köznevelés és a közművelődés intézményeiben	egyezteti a pedagógussal az óvodai foglalkozások teendőit, részt vesz az óvodai foglalkozásokhoz szükséges eszközök előkészítésében, felügyeli, segíti a gyermeket, a szabadidős tevékenységek során, intézményen kívüli foglalkozásokra, programok helyszíneire, kirándulásokra, tanulmányi sétákra stb. kíséri a tanulókat, gyermekeket, részt vesz az intézmény rendezvényeinek előkészítésében, szervezésében, lebonyolításában Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	fajtai, tárgyi és személyi feltételei, gyermekközösségek. Pszichológia: fejlődéslélektan Magyar nyelv és irodalom: irodalom, művészetek, kommunikáció Társadalomismeret (történelem) Természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmai	helységek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, alapvető rajz- és dekorációs eszközök
Kulcsfogalmak: ünnep, hagyomány, kultúra, rendezvényszervezés, marketing			

14 évfolyam
Éves óraszám: 248
Heti óraszám: 8 (képző intézményben 3 óra és külső gyakorlóhelyen, általános iskolában: 5 óra)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A gyermek megismerésének lehetőségei		Órakeret 24 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók legyenek tisztában a gyermek megismerésének alapvető módszereivel, lehetőségeivel, az egyes módszerek alkalmazásának feltételeivel. Elméleti ismereteik alapján végezzék megfigyeléseiket és feladataikat a szakmai gyakorlaton.(iskola)		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A gyermek megismerésének módjai, a megfigyelés, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei. Szociometria, a módszer alkalmazásának pszichológiai, pedagógiai és etikai feltételei. A gyermek rajz-ábrázolás tevékenységének fejlődése, rajzok alapján a gyermek fejlettségének mutatói. A játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megfigyelése, megismerése; életkori jellemzők megfigyelése és megismerése; a gyermekek tevékenységének megfigyelése Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás	Pszichológia: a gyermeki személyiség megismerése, társas kapcsolatok Pedagógia: a gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei	tankönyv, munkafüzet, tanulói jegyzet, megfigyelési napló, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulók jegyzetei, internetes forrás, interaktív tábla

	Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szociometria, aktometria, megfigyelés, intézményi dokumentáció, csoport, osztály, tevékenység, tevékenységrendszer, tervezés, szervezés, lebonyolítás, fejlődés, fejlettség, fejlettségi mutatók, társas kapcsolatok, konfliktus, érdek, szükséglet, érzelem, különleges bánásmód, sajátos nevelési igény, BTMN, kiemelten tehetséges tanulók		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. A gyermek megismerése, tevékenységének megfigyelése, problémahelyzetek elemzése		Órakeret 60 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az intézménylátogatás során a tanulók ismerjék meg az adott intézmény célját, feladatát, szervezeti felépítését, az intézményben dolgozók munkáját, feladatát, legyenek képesek az elméletben tanultakat gyakorlati tapasztalatokkal összekapcsolni. Szeressenek tapasztalatot a gyakorló intézmény (iskola, nevelőotthon) nevelőmunkájáról, kapcsolatairól. Ismerjék meg és figyeljék meg az intézmény helyiségeit, berendezéseit, környezetét. Figyeljék meg a gyermek—gyermek, gyermek—pedagógus kapcsolatát, együttműködését. Figyeljék meg az iskoláskorú gyermek beszédét spontán helyzetben.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az intézmény napirendje, a csoport/osztály tevékenységi területei, csoportfoglalkozások, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés.	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megfigyelése, megismerése; életkori jellemzők megfigyelése és megismerése; a gyermekek tevékenységének	Pedagógia: a gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei Pszichológia: fejlődés-lélektani alapismeretek, a pszichológia módszerei, társas hatás, társas érintkezések	Óvodai és általános iskolai csoportszobák, tantermek, szabadidős helyiségek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök,

Az intézmények működését meghatározó dokumentumok. A gyermek fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői A nevelő és a gyermek/tanuló kapcsolata A gyermek játéktevékenységének alakulása, játéktevékenység irányítása A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló: sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló, kiemelten tehetséges gyermek, tanuló	megfigyelése; konfliktushelyzetek, konfliktusmegoldási stratégiák megfigyelése, elemzése; társas kapcsolatok megfigyelése (gyermekek társas kapcsolatai; pedagógusok együttműködése; pedagógus-szülő kapcsolat) Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, esetleírás/elemzés készítése, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció	egyéni fejlesztő eszközök, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatástechnikai eszközök
---	---	--	---

Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége Az intézmény és a család kapcsolattartásának formái és jelentősége			
Kulcsfogalmak/fogalmak	szociometria, aktometria, megfigyelés, intézményi dokumentáció, csoport, osztály, tevékenység, tevékenységrendszer, tervezés, szervezés, lebonyolítás, fejlődés, fejlettség, fejlettségi mutatók, társas kapcsolatok, konfliktus, érdek, szükséglet, érzelem, különleges bánásmód, sajátos nevelési igény, BTMN, kiemelten tehetséges tanulók		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása		Órakeret 48 óra
Előzetes tudás	Gondozási tevékenységek szerepe az oktatási-nevelési intézményekben, szokáskialakítás, egészséges életmód jelentősége.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Figyelje meg és elemezze az adott intézmény gondozási és egészségnevelési feladatait. Figyelje meg az adott életkorú gyermek érzelmi-akaratit életének testi fejlettségének jellemzőit. Figyelje meg az adott intézmény és az ott dolgozó pedagógusok, segítők milyen módszerekkel, eszközökkel segítik elő a gyermek egészséges testi – és mozgásfejlődését.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Gondozási tevékenység elemzése pedagógiai/pszichológiai szempontok alapján A gondozás szerepe a nevelési folyamatban Az egészséges életmódra nevelés területei: a gyermek gondozása, testi szükségleteinek,	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, megfigyelés, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal, részt vesz az iskolai gondozási tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében	Természetismeret, biológia, testnevelés és sport: egészségvédelem, egészséges életmódra nevelés Pedagógia: nevelési színterek Pszichológia:	általános iskolai csoportszobák, tantermek, szabadidős helységek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök, egyéni fejlesztő

mozgásigényének kielégítése A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet feltételei A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása	szükség szerint felügyeli, a tanulót, a gondozási tevékenységek során; Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	szükségletek szerepe a személyiség fejlődésében	eszközök, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatástechnikai eszközök
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egészséges és biztonságos táplálkozás, aktív és passzív pihenés, öltözködés, tisztálkodás, mozgás, tisztaság és higiénia, szokáskialakítás, egészségvédelem, egészséges életmód		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Gyermeki tevékenységekhez kapcsolódó készségek fejlesztése (ajánlás)	Órakeret 36 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A folyamatos szakmai gyakorlat során a tanulók ismerjék meg a gyermekek tevékenységének rendszerét. (Különös tekintettel a gyermeki alkotás lehetőségeit rejtő tevékenységekre). Legyenek tisztában a tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek személyiségfejlesztő hatásaival. Segítsék a pedagógus munkáját a tanórák előkészítésében, lebonyolításában, a tantermek, folyosók dekorálásában, gyűjtsenek ötleteket és a lehetőségekhez mérten	

	valósítsák is meg azokat. Figyeljék meg, hogy milyen oktatástechnikai eszközöket használnak az iskolában és hogyan használják azokat. Tanulja meg ezen eszközök használatát.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A manuális tevékenységek szerepe a gyermek személyiségfejlődésében : vizuális technikák megismerése Dekoráció, ajándék- és játékkészítés lehetőségei Szemléltető eszközök készítésének lehetőségei, technikái. Oktatástechnikai eszközök használata	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, együttműködés a pedagógussal, részt vesz az iskolai foglalkozásokhoz, tanórákhoz szükséges eszközök és dekorációk elkészítésében, előkészítésében, felügyeli, segíti a gyermeket, a tanórai és szabadidős tevékenységek során Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Az Óvodai nevelés országos alapprogramja Pedagógia: nevelési szinterek, oktatástechnikai eszközök Pszichológia: A szükségletek rendszere	tantermek, szabadidős helységek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök, egyéni fejlesztő eszközök, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatástechnikai eszközök
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanórai és tanórán kívüli tevékenységek, irodalmi és vizuális tevékenységek, dekoráció, ajándék- és játékkészítés, szemléltető eszközök, oktatástechnikai eszközök		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Családi krízisek megjelenése a köznevelési intézményekben		Órakeret 54 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg, hogy gyakorlóhelyén milyen jellegű problémákkal találkozhatnak a pedagógiai munka során. (hátrányos helyzet, veszélyeztetettség) Figyelje meg, hogyan kell toleránsan, előítéleteit kezelve az érintett gyermekekkel, szüleikkel, gondviselőikkel kommunikálni, problémáikkal foglalkozni. Ismerje meg az információgyűjtés változatos formáit, az információk kezelését és az ügyiratkezelést a titoktartás szabályainak megfelelően. Figyelje meg a konfliktusokat, azok megoldásának formáit. Képes legyen azokat a tanultak alapján elemezni. A tanuló ismerje meg, az intézmény prevenciós munkáját.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában Konfliktuskezelés stratégiák Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei Együttműködés a családdal, szakemberekkel (gyermekvédelmi felelős, szociális munkás, pszichológus, fejlesztő pedagógus...), családlátogatás A viselkedést kiváltó/fenntartó okok, a jelenségek mögött álló tények, érzelmek.	Megfigyelések végzése, rögzítése, esetek megbeszélése a pedagógussal és – beazonosításra alkalmas adatok nélkül – ismertetése, a csoporttársakkal, információk és adatok önálló rendszerezése, tapasztalatok értelmezése,	Pedagógiai szociológia: A segítő munka folyamatának tervezése Pszichológia: Az átlagtól eltérő fejlődés jellemzői, a tünetek jelentősége, a fejlesztés lehetőségei Kommunikáció: A segítő beszélgetés	Esettanulmányok, jogszabályok, adatlapok, nyomtatványok

A gyermek kapcsolatainak rendszere, konfliktusmegoldások elemzése, véleményezése. A konfliktus közvetlen és közvetett okai, a konfliktusok gyökerei, az érdek, a szükséglet, az érzelem. A köznevelési intézmények prevenciós munkája			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet, veszélyeztetett gyermek/tanuló, konfliktus, konfliktusok típusai, konfliktuselemzés, konfliktuskezelés, interperszonális kapcsolatok, a segítő szakember, a gyermek kapcsolatainak rendszere, szociometria, humán ökörendszer, egyéni esetkezelés, etika, etikai kódex, titoktartás, kompetencia, szerep, felelősség, problémamegoldó modell, parafrázis, fókuszálás, konfrontáció, krízis, krízisintervenció, fejlődési krízis, akcidentális krízis,		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Intézményen (iskolán) belüli és kívüli programok		Órakeret: 26 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg az egyéni és csoportos foglalkozásokat meghatározó pedagógiai és pszichológiai jellemzőket és a szabadidős tevékenységek feltételrendszerét. Ismerje meg a jeles napokat, ünnepeket, azok történeti hátterét a megemlékezésekkel kapcsolatos szokásokat, hagyományokat. További kompetenciák: Szabadkézi rajz, szemléltető eszköz készítése, tanulói manipulációs és fejlesztő eszközök használata, köznyelvi beszédkészség, csapatmunka, önállóság, segítőkészség, kreativitás, ötletgazdagság, oktatástechnikai, audio-vizuális eszközök kezelése, elemi karbantartási teendők ismerete		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az intézmény napirendje, az osztály tevékenységi területei, tanórák rendje, szervezési feladatok, előkészület, lebonyolítás, ellenőrzés, értékelés	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, együttműködés a pedagógussal, részt vesz az iskolai foglalkozásokhoz,	Nevelésméлет: a nevelés színterei, a tanórán kívüli nevelés fajtái, tárgyi és személyi feltételei, gyermekközösségek. Pszichológia:	Internetes forrás, videó gyakorlati bemutatóhoz oktató filmek, irodatechnikai eszközök,

Részvétel tanórán kívüli programok tervezésében, irányításában, szervezési feladataiban Ünnepélyek, rendezvények szerepe az egyén és a közösség szempontjából Az intézményen kívüli programok lehetőségei, tervezése, szervezése, irányítása A hagyományörzés lehetőségei a köznevelés és a közművelődés intézményeiben	tanórákhoz szükséges eszközök és dekorációk elkészítésében, előkészítésében, felügyeli, segíti a gyermeket, a tanórai és szabadidős tevékenységek során Intézményen kívüli foglalkozásokra, programok helyszíneire, kirándulásokra, tanulmányi sétákra stb. kíséri a tanulókat, gyermekeket, részt vesz az intézmény rendezvényeinek előkészítésében, szervezésében, lebonyolításában Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján Szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	fejlődéslélektan Magyar nyelv és irodalom: irodalom, művészetek, kommunikáció Társadalomismeret (történelem) Természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmai	Hírközlési eszközök Alapvető rajz- és dekorációs eszközök
Kulcsfogalmak: ünnep, hagyomány, kultúra, rendezvényszervezés, marketing			

Minimum követelmény:

- Tudjanak egy szervezeten belül, egy környezetben eligazodni.
- Ismerjék fel az összefüggést az elméleti ismeretek és a gyakorlatban megfigyelték között.
- Legyenek képesek a gyermekek tevékenységeinek szempontok szerinti megfigyelésére, megfigyeléseik írásban rögzítésére.
- Legyenek képesek a gyermekek személyiségének tiszteletben tartására, a máság elfogadására.
- Legyenek képesek a szakterületi pedagógussal való együttműködésre.
- Ismerjék fel az elmélet és a gyakorlat közötti kapcsolatot.
- Legyenek képesek segítséggel megtervezni gyakorló feladataikat.
- Legyenek képesek egy- egy gyermek vagy kis létszámú gyermekcsoport tevékenységének önálló irányítására

A továbbhaladás feltételei

- A minimum követelmények teljesítése.
- A tanulók tudják elmélyíteni az elméletben megtanult pedagógiai és pszichológiai ismereteiket a gyakorlatban megfigyeltékkel.
- A megfigyelt tevékenységek irányításában alkalmazott módszereket, eszközöket, vezetési stílust, ellenőrző, értékelő tevékenységet a megadott szempontok alapján elemezzék.

Pedagógiai, pszichológiai feladatok

Pszichológia tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: 180 óra, heti 5 óra

2/14. évfolyam: 155 óra, heti 5 óra

Célok és feladatok

A pszichológia oktatásának célja, hogy megismertesse a tanulókkal az általános és személyiséglélektan, a szociálpszichológia, a fejlődépszichológia és a pedagógiai pszichológia és az alkalmazott pszichológia korszerű ismeretanyagát. Alakítsa ki a tanulók személyiség-központú szemléletmódját. Nyújtson alapvető ismereteket önmaguk és mások megismeréséhez, a családi és társadalmi helyzetek értelmezéséhez a szocializációs folyamatokban.

Fejlesztési követelmények:

- Tudják definiálni a pszichológia fogalmát, tárgyát, megjelölni helyét a tudományok rendszerében, tudják felsorolni és jellemezni a pszichológia alap-és alkalmazott tudományait, vizsgálati módszereit, alkalmazásukat.
- Ismerjék a viselkedés biológiai alapjait, tudják értelmezni a lelki jelenségek és a magasabb idegműködés összefüggéseit, ismerjék az idegrendszer felépítését és működését.
- Tudják meghatározni az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezés, képzelet, gondolkodás, tanulás fogalmát, felsorolni fajtáikat, típusaikat, legyenek képesek megmagyarázni a képzelet, észlelés, emlékezés és álom összefüggéseit, tudják jellemezni a tanuláshoz kapcsolódó alapfogalmakat, a tanulás és emlékezés kapcsolatát.
- A tanulók ismerjék a motiváció alapfogalmait, a humán motiváció jellemzőit, az érzelmek jellemzőit, fajtáit. Ismerje az emberi szükségletek rendszerét
- Tudják felismerni az érzelmek kifejeződése és a metakommunikáció kapcsolatát, értelmezni az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatását.
- Határozza meg a személyiséglélektan területeit, ismerje legfontosabb képviselőit.
- Tudja, hogy milyen tényezők befolyásolják személyiségfejlődésünket.
- Tudják definiálni a szociálpszichológia fogalmát, meghatározni helyét a tudományok rendszerében, leírni a szocializáció folyamatát.
- A tanulók tudják leírni az interakció és kommunikáció folyamatát, értelmezni a verbális és nonverbális közlés viszonyát, felismerni a tanári kommunikációban a kongruencia jelentőségét, leírni a kommunikációs zavarokat.
- Legyenek képesek összehasonlítani a fizikai és szociális észlelést, leírni és példában elemezni a külső és belső konfliktusokat, felsorolni a konfliktusok fajtáit, elemezni néhány konfliktust a lehetséges kiváltó okok és a beavatkozás lehetséges formáinak összefüggésében.
- Tudják felsorolni a tömeg és a csoport különbözőségeit. ismerje a szociálpszichológia legfontosabb fogalmait (deviancia, előítélet, sztereotípiák)
- Legyenek képesek definiálni a fejlődépszichológia fogalmát, ismertetni néhány fejlődésméletemet (Freud, Erikson, Piaget), értelmezni a filogenézis és ontogenézis lényegét.
- Tudják felsorolni és bemutatni az egyes életszakaszokat (újszülött- és csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor, kisiskoláskor, serdülőkor, ifjúkor, felnőttkor, öregkor, aggkor).
- Tudják meghatározni a pedagógiai pszichológia fogalmát, tárgyát, feladatát.
- A tanulók lássák, hogy a család a szocializáció elsődleges színtere.
- Ismerje az anya-gyermek kapcsolat jelentőségét, a biztonságos kötődés jellemzőit, jelöljék meg a hospitalizáció lényegét és elkerülésének lehetőségeit.

- Mutassák be a pedagógus személyiségét, attitűdjét, vezetési stílusait

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák:

1. Információ feldolgozó tevékenységek

Olvasott szöveg önálló feldolgozása
Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása
Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel
Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel
Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása
Információk önálló rendszerezése
Információk feladattal vezetett rendszerezése

2. Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok

Írásos elemzések készítése
Leírás készítése
Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre
Tesztfeladat megoldása
Szöveges előadás egyéni felkészüléssel

3. Komplex információk körében

Elemzés készítése tapasztalatokról
Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján
Utólagos szóbeli beszámoló

4. Csoportos munkaformák körében

Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás

A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek

- magyarázat
- kiselőadás
- megbeszélés
- vita
- házi feladat

A tantárgy értékelésének módja:

A tanulók évközi munkájának értékelése folyamatos és változatos módon történik

A szóban történő feleltetésre gyakran kell lehetőséget teremteni (fogalom meghatározása, értelmezése, összefüggések feltárása, egy-egy anyagrész átfogó elmondása)

A szóban történő feleltetésre gyakran kell lehetőséget teremteni (fogalom meghatározása, értelmezése, összefüggések feltárása, egy-egy anyagrész átfogó elmondása)

Lehetőségek a tanulói teljesítmények osztályzattal történő értékelésére:

- szóbeli feleletek
- írásbeli feleletek, témazáró dolgozatok
- kiselőadások, beszámolók tartása
- szakirodalom feldolgozása
- kutatómunka
- irodalmi művek és filmélmények önálló elemzése

A tanulók tudását félévkor ellenőrzőben, év végén bizonyítványban osztályzattal szükséges értékelni.

A tanulók tudását félévkor ellenőrzőben, év végén bizonyítványban osztályzattal szükséges értékelni. Vizsgára csak az a tanuló bocsátható, aki eredményesen teljesítette a tanévet.

Javasolt taneszközök:

- hagyományos szaktanterem, interaktív tábla, laptop filmrészletek vetítéséhez
- a tananyagtartalomnak leginkább megfelelő a szakmai munkaközösség által javasolt tankönyvek, folyóiratok
- a szakmai munkaközösség által összeállított feladatlapok

Javasolt tankönyvek, folyóiratok:

- Póschné Bróda Ágota: Pszichológia Lélektan (Műszaki Kiadó, 2013)
- Galambos Katalin: A fejlődéslelektan és a szocializáció alapjai (Műszaki Kiadó, 2012)
- A pszichológia alapjai (szerkesztette: Tóth Ibolya, Comenius Bt, 2001)
- Séra László: Általános pszichológia (Comenius Bt., 2001)
- Galambos Katalin: Az általános és személyiséglelektan alapjai (Műszaki Könyvkiadó, 2013)
- Forgács József: A társas érintkezés pszichológiája (Kairosz Kiadó, 2007)
- Richard C. Atkinson - Ernest Hilgard: Pszichológia (Osiris, 2005)
- HVG Extra Pszichológia folyóirat
- Philip Zimbardo Pszichológia mindenkinek 1-4. (Libri Kiadó, 2018)

1/13. évfolyam
évi 175 óra, heti 5 óra

1. ÁLTALÁNOS PSZICHOLÓGIA		órakeret: 85 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési követelményei	A tanulók ismerjék a pszichológia tudományának alapfogalmait, a történetének főbb állomásait. Ismerjék a lelki jelenségek fíziológiáját, jellemzőit. Tudják a megismerő folyamatokat megnevezni, legyenek tisztában az egyes folyamatok jellemzőivel. Tudják a tanulás fogalmát és a különböző tanulási formákat, a tanulóshoz kapcsolódó alapfogalmakat. Ismerjék a motiváció alapfogalmait, az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatását.	
A pszichológia mint tudomány		órakeret: 9 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A pszichológia tárgya, feladata, a pszichológia ágai, pszichológia a tudományok rendszerében, történeti gyökerek, módszerei.	A tanuló tudja elhelyezni a pszichológiát, mint tudományt a társadalom és természettudományok rendszerében, ismerje történetének főbb állomásait. Ismerje fő vizsgálati módszereit, alkalmazásuk lehetőségeit. Tudja felsorolni a pszichológia alapterületeit, tudjon példákat mondani a pszichológia lehetséges alkalmazásának területeire. Ismerje a pszichológia fő megközelítésmódjait:	megbeszélés, magyarázat, bemutatás, szemléltetés önálló adatgyűjtés a pszichológia tudományának jeles képviselőiről
kulcsfogalmak	Akadémikus pszichológia, alkalmazott pszichológia, általános pszichológia, fejlődépszichológia, szociálpszichológia, személyiség lélektan, behaviorizmus, pszichoanalízis, humanisztikus pszichológia, naiv pszichológia, tudományos pszichológia, introspekció, megfigyelés, kísérlet, interjú, kérdőíves módszerek, kísérleti csoport, kontroll csoport, korreláció.	

A szervezet felépítése és működése Érzékelés, észlelés		órakeret: 15 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A magatartás biológiai alapjai. Az idegrendszer alapműködése. A megismerési folyamatok jelentősége, fajtái. Az érzékelés fogalma, fajtái. Az ingerküszöbök. Az észlelés szerveződése. Konstanciák, érzéki csalódások.	A tanuló ismerje a lelki jelenségek fiziológiáját, jellemzőit, a magatartás biológiai alapjait. Tudja elmondani az idegrendszer felépítését és működését. Tudja megnevezni a kognitív folyamatokat. Ismerje az érzékelés, észlelés folyamatát, Legyen tisztába a látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás jellemzőivel. Ismerje az észlelés jelenségeit, tudja hogyan játszik szerepet az észlelés a tanulásban	egyszerű kísérletek, előadás, magyarázat, csoportmunka, önmegfigyelés, egyéni tapasztalatok gyűjtése, kisfilm
kulcsfogalmak	érzékelés, abszolút küszöb, különbségi küszöb, inger, receptor, észlelés, felismerés, lokalizáció, figura-háttér, perceptuális csoportosítás: közelség, hasonlóság, jó folytatás elve, észlelési illúzió, távolsági jelzőmozzanat, monokuláris, binokuláris látás, észlelési konstancia, kontextushatás, alulról-felfelé és felülről-lefelé ható kognitív folyamatok, nagyság-távolság invarianciaelv, Emert utókép, Ames-szoba, Held: fordító prizmaszemüveg	
Figyelem		órakeret: 10 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A figyelem fogalma, fajtái, szűrőmodell. A figyelem jellemzői. A figyelem fejlesztése, zavarai	Ismerje a figyelem fogalmát, alapvető jellemzőit. Tudja, hogy a figyelem milyen szerepet játszik a kognitív folyamatok sorában, hogyan fejleszthető. Tudjon példákat mondani a figyelem zavaraira.	egyszerű kísérletek, előadás, magyarázat
kulcsfogalmak	spontán és akaratlagos figyelem, figyelem terjedelme, tartóssága, átvitel, megosztás, korai figyelmi szűrés, késői figyelmi szűrés, habituáció, vigilancia, szenzitivizáció.	
Emlékezet		órakeret: 6 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
Az emlékezés fogalma, szakaszai. Az információfeldolgozás folyamata, szintjei.	Ismerje az emlékezet fogalmát, működését, a memórianyomok rögzülésének fiziológiai hátterét, az emlékezet tárolási szintjeit, szakaszait. Ismerje a rövid távú memória sajátosságait. Tudja a hosszú távú memória típusait, tudjon példát mondani az emlékezést gátló és segítő tényezőkre.	játék, csoportmunka, kutatómunka, egyéni munka, megbeszélés, magyarázat, szakirodalom feldolgozása, egyszerű kísérletek

Az emlékezést befolyásoló tényezők. Az emlékezet fejlesztése, szerepe a tanulásban. A konstruktív emlékezet. A felejtés okai, az emlékezés zavarai.	Tudja, hogy az emlékezet fejleszthető, ismerjen emlékezetet fejlesztő eljárásokat. Ismerje fel, hogy az emlékezetnek alapvető szerep jut a tanulási folyamatokban. Ismerje a felejtés okait, tudjon példákat mondani az emlékezés minőségi és mennyiségi zavaraira	
kulcsfogalmak	kódolás, tárolás, előhívás, implicit memória, eidetikus kép, rövid távú memória, kapacitás, elhalványulás, kiszorítás, hosszú távú memória interferencia, szemantikus és epizodikus memória, retrográd és anterográd amnézia, konstruktív emlékezet, Loftus konstruktív emlékezet kísérlete	
Tanulás		órakeret: 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A tanulás fogalma, értelmezése. A klasszikus kondicionálás. Az instrumentális kondicionálás. Komplex tanulási formák. Tanulási stílus, stratégiák. Hatékony tanulás.	Tudja, hogy a tanulás a pszichológiai hatások egyik legfontosabb területe. határozza meg a tanulás fogalmát. Ismerje az imprinting jelenséget. Tudja az asszociációs tanulás lényegét. Ismerje a klasszikus kondicionálás folyamatát, kísérleteket. Ismerje a az operáns (instrumentális) kondicionálás folyamatát, kísérleteket. Ismerje a komplex tanulási formák és a verbális tanulás jellemzőit. Legyen tisztába azokkal a belső és külső feltételekkel, melyek elősegítik a tanulás hatékonyságát. Tudjon példákat mondani olyan módszerekre, melyek elősegítik a hatékony tanulást.	előadás, magyarázat, kiselőadás, tesztek, szakirodalom feldolgozása, egyéni tapasztalatok, kisfilm
kulcsfogalmak	tanulás, klasszikus kondicionálás, reflex, feltétlen reflex, feltételes reflex, megerősítés, kioltás, generalizáció, diszkrimináció, instrumentális/operáns kondicionálás, effektus, formálás a kondicionálásos tanulás során, averzív kondicionálás, komplex tanulás, mentális reprezentáció, belátásos tanulás, utánzásos tanulás, tömbösítés, mnemotechnikai módszerek, helyek módszere, kulcsszó módszer, PQRSST, Tolman kognitív térkép kísérlete, Godden és Baddeley tanulás kontextusa kísérlete bűvárokkal, Köhler csimpánz kísérlete.	
Tudat és tudatállapotok, álom, alvás		órakeret: 8 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A tudat fogalma, szerepe, jellemzői. Tudati állapotok. A tudat és az agy kapcsolata	Ismerje a tudat általános jellemzőit, kialakulásának feltételeit. Csoportosítsa a különböző tudati állapotokat és a tudati határállapotokat.	előadás, magyarázat, kiselőadás, szakirodalom feldolgozása, egyszerű kísérlet

A tudatműködés zavarai A módosult tudatállapot fogalma. Az alvás és az ébrenlét ciklikus változásai. Az álom, alvás jellemzői. Az alvás fázisai. A hipnózis fogalma, jellemzői.	Tudja, hogy a két agyfélte összehangolt működésének eredmény az emberi tudat. Tudjon példákat mondani a tudatműködés zavaraira Tudjon különbséget tenni az alvás és ébrenlét között, ismerje, hogy az alvás közben megváltoznak a testi és vegetatív működések. Tudja felsorolni az alvás mélységének fázisait. Legyen tisztában az álom és ábrándozás fogalmával, jellemzőivel. Ismerje a hipnózis, autogén tréning fogalmát.	
kulcsfogalmak	tudat, tudatalatti, tudatelőttés, féltekei lateralizáció, módosult tudatállapot, alvás szakaszai, REM, nonREM, freudi álmelmélet: manifeszt álmotartalom, látens álmogondolat, álommunka, cenzúra, hipnózis, hipnabilitás, hipnózis indukció, poszthipnotikus szuggesztió, autogén tréning.	
Gondolkodás, képzelet		órakeret: 8 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A gondolkodás fogalma. Gondolkodási műveletek, stratégiák. A problémamegoldó gondolkodás folyamata. Intelligencia, kreativitás Képzelet fogalma, fajtái, jellemzői.	Tudja, hogyan alakulnak ki a fogalmak, ismerje a fogalom tanulásának lehetőségeit, módjait. Tudja felsorolni a gondolkodási műveleteket, tudjon példát mondani a műveletekre Tudja, hogyan használjuk fel ismereteinket új helyzetben Ismerje hogyan mérhető a gondolkodási képesség tehetség, kreativitás. Tudja felismerni az intelligencia és kreativitás jellemzőit, tudja bemutatni a köztük lévő összefüggést. Ismerje fel a képzelet jelentőségét, szerepét életünkben. Ismerje a képzelet csoportosítási lehetőségeit. Fel tudja sorolni a képzelet jellemzőit. Ismerje fel, hogy a képzeletnek fontos szerepe van a problémamegoldásban.	előadás, magyarázat, megbeszélés, kísérletek, szakirodalom feldolgozása, tesztek, csoportmunka
kulcsfogalmak	konvergens, divergens gondolkodás, intelligencia, kreativitás, analógia, analízis, szintézis, absztrakció, indukció, dedukció, intelligencia hányados, alkotás fázisai. produktív, reprodukív képzelet	

Motiváció és érzelem		órakeret: 13 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A motiváció alapfogalmai. A motívumok csoportosítása, szerepe a	Ismerje a motiváció fogalmát, tudja, hogy a belső hajtóerők irányítják viselkedésünket. Tudja definiálni a motiváció alapfogalmait: szükséglet, drive, késztetés, ösztön, homeosztázis.	előadás, magyarázat, mindennapos élethelyzetek elemzése,

viselkedés szabályozásában. Alapvető és humánspecifikus motiváció. Maslow motivációs elmélete. Teljesítménymotiváció és igényszint. Siker és kudarcc. Az aktivációs szint fogalma.	Ismerje a Maslow-féle szükségletpiramist, szerepét, kielégítésük hiányának jeleit Legyen tisztában az emberi motiváció jellemzőivel. Legyen tisztában az aktivációs szint szerepével az érzelmelek, motiváció és a teljesítmény alakulásában. Tudja, hogy az érzelem az egyik legbonyolultabb lelki jelenség, tudja az érzelmi működés fiziológiáját. Tudja osztályozni az érzelmekeket. Képes legyen önmaga és mások érzelmi megnyilvánulásainak értelmezésére. Tudjon példát mondani az érzelmekhez kötődő lelki jelenségekre. (tolerancia, empátia, agresszió, ambivalencia)	szituációs játékok, kisfilm
kulcsfogalmak	alapérzelmelek, kognitív kiértékelés, arousal, faciális feedback. tolerancia, empátia, agresszió, ambivalencia, motívum, motiváció, drive, alap- vető/elsődleges motívumok, homeosztázis, humán motívumok, exploráció, manipuláció, altruizmus, szükségletek hierarchiája (Maslow), extrinzc és intrinzc motiváció, teljesítménymotiváció, igényszint, kudarcckerülés, sikerorientáció, Schachter-Singer kísérlet, faciális feedback kísérlet	

Kapcsolódási pontok:

- *Történelemi és állampolgári ismeretek:* ókori filozófusok és különböző korok filozófusainak gondolatai a pszichológia történeti gyökereihez
- *Pedagógia:* tudománytörténeti kapcsolat a pszichológiával, szükségletek szerepe a személyiség alakulásában
- *Pedagógiai gyakorlat:* a megfigyelés módszerének szerepe a gyermeki személyiség megismerésében
- *Biológia:* receptor- és effektorrendszerek, belső elválasztású mirigyek, idegrendszer
- *Magyar nyelvtan és kommunikáció:* a gondolkodás, nyelv fejlődése

2. SZEMÉLYISÉG-LÉLEKTANI ISMERETEK		Órakeret: 35 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési követelményei	A tanulók tudják a személyiséggel kapcsolatos alapfogalmakat. Legyenek képesek azonosítani a személyiség definícióját és összehasonlítani saját személyiségük jellemzőivel. Ismerjék a személyiség összetevőit és befolyásoló tényezőit. Ismerjék a személyiség megismerésének lehetőségeit és korlátait. Ismerjék a különböző személyiségelméletek alapvető jellemzőit. Legyenek tisztában az érett, egészséges személyiség kritériumaival. Tudják miért fontos a mentális egészség az életünkben, tudjanak példákat mondani pszichés betegségekre, zavarokra.	
A személyiség fogalma, személyiségelméletek		órakeret: 20 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A személyiség fogalma, értelmezése. A személyiségalakulás folyamata. A környezet és az öröklődés szerepe a személyiség alakulásában. Típustanok és vonáselméletek. A Big Five. Freud elméletének alapfogalmai. Humanisztikus elméletek. Az énkép fogalma, jelentősége. Személyiségvizsgáló módszerek.	Tudja a személyiség fogalmát, ismerje a személyiséget meghatározó tényezőket. Értse, hogy a személyiség dinamikusan alakuló változó rendszer. Példákkal támassza alá a szociális magatartásformák elsajátításának lépéseit. Ismerje a típustanok és vonáselméletek legfontosabb képviselőit, legyen tisztában a Big Five személyiségelméletben meghatározott dimenziókkal. Tudja a freudi elméleti alapfogalmait. Ismerje a humanisztikus elméletek képviselőit: Rogers elméletét és Maslow szükséglet hierarchia modelljét. Tudja az énkép fogalmát, tudjon példákat mondani az énkép alakulásában szerepet játszó tényezőkre. Tudja, hogy milyen jelentősége van az énképnek a teljesítményben és a társas kapcsolatokban. Ismerje Erik Erikson fejlődéselméletét. Tudjon felsorolni személyiségvizsgáló teszteket.	előadás, magyarázat, csoportmunka, szakirodalom elemzése, irodalmi művekben szereplők karaktervonásainak elemzése
kulcsfogalmak	személyiség, utánnás, empátia, azonosulás, interiorizáció, spontán aktivitás, kompetencia motívum, önszabályozó funkciók, szocializáció típus, vonás, extravertió, introvertió Big Five személyiségelmélet, id, ego, superego, tudattalan, tudatelőtt, libido, pszichoszexuális fejlődés, ödipális komplexus önmegvalósítás, szükségletek hierarchiája, hiány- és növekedési szükséglet szubjektív én, objektív én, elvárt én, ideális én, nem kívánt én	

Személyiségzavarok, mentális egészség és betegség		órakeret: 15 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A mentális egészség és betegség fogalma. Pszichés zavarok. Evészavarok, szervenélybetegségek Stressz. A lelki egészség megőrzése, a boldogság pszichológiája.	Ismerje a pszichés egészség feltételeit. Tudjon példákat mondani a testi betegségek háttérében meghúzódó pszichés okokra. Tudjon példákat mondani pszichés zavarokra. Ismerje az evészavarok különböző fajtáit. Tudja mit jelent a szervenélybetegség, tudjon példákat mondani különböző szervenélybetegségekre. Ismerje a függőség kialakulásának okait, folyamatát, pszichés hatásait. Ismerje a stressz fogalmát, tudjon példákat mondani stresszkeltő eseményekre. Tudja, hogy a stressznek milyen pszichológiai és élettani hatásai vannak. Ismerje a stresszel való megküzdés módjait. Ismerje a lelki egészség fogalmát, tudjon példákat mondani a boldogság lehetséges forrásaira. Tudja megfogalmazni, hogyan változhat a boldogság az élet során, milyen viszonyban van a negatív és pozitív érzésekkel, célokkal, anyagi jóléttel.	megbeszélés, magyarázat, kiselőadás, szakirodalom elemzése, kutatómunka, kisfilmek
kulcsfogalmak	skizofrénia, személyiségzavar, szorongás, depresszió, skizofrénia, antiszociális személyiség, anorexia, bulimia, függőség, abúzus, szertolerancia, elvonási tünet stressz, stresszor, befolyásolhatóság, bejósolhatóság, tanult tehetetlenség, harcolj vagy menekülj válasz, megküzdés, mentális egészség, pozitív pszichológia, szubjektív jólét, élettél való elégedettség	

Kapcsolódási pontok:

- *Pedagógia:* tudománytörténeti kapcsolat a pszichológiával, szükségletek szerepe a személyiség alakulásában, a személyiség fejlődését befolyásoló tényezők, a nevelés módszerei és hatása a személyiség fejlődésére
- *Gondozás- és egészségnevelés:* az egészség fogalma, egészségvédelem, egészségnevelés
- *Mentálhigiéné:* az emberei szükségletek rendszere

3. SZOCIÁLPSZICHOLÓGIAI ISMERETEK		órakeret: 60 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési követelményei	Ismerjék a szociálpszichológia fogalmát, alapfogalmait, jelentőségét. Tudják definiálni a szociálpszichológia fogalmát, elemezni és értékelni a társas kapcsolataikban előforduló helyzeteket, megmagyarázni az interakció lényegét. Tudják definiálni és bemutatni a szocializáció folyamatát. Értelmezzék az önismeret és a társismeret kölcsönhatását, ismerjék az önismeret forrásait. Legyenek tisztában a csoportok szerepével, az emberi kapcsolatokat gátló és segítő tényezőkkel.	
A társas kölcsönhatások világa, a társas kapcsolatok alakulása, kommunikáció		órakeret: 12 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A szociálpszichológia területe, kérdéskörei. A szocializáció folyamata Az interakció, a kommunikáció. A pedagógiai kommunikáció. Kommunikációs zavarok.	Ismerje a szociálpszichológia vizsgálati területét, tudja elhelyezni a pszichológia ágazatai között. Ismerje a szocializáció folyamatát, jellemzőit, a szociális tanulás lépéseit. Tudja az interakció fogalmát, tudjon példákat mondani különböző interakciós helyzetekre. Ismerje a kommunikáció fogalmát, a nem verbális kommunikáció főbb eszközeit. Tudja, hogy melyek a hatékony kommunikáció eszközei, a kommunikációs zavarok okai. Tudjon példákat mondani a kommunikáció kulturális különbségeire.	magyarázat, szituációs játékok, esetmegbeszélés, páros és csoportmunka
kulcsfogalmak	szocializáció, szociális tanulás, interakció, verbális és nonverbális kommunikáció, mimika, gesztikuláció, proxemika, zónatávolságok, posztuláris kommunikáció, posztuláris tükröltség, empátia.	
Mások és önmagunk megismerése		órakeret: 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
Személypercepció. Gondolkodási sztereotípiák mások megismerésében. Az attitűd fogalma. Az önismeret forrásai. Az önismereti kerék és a Johari ablak.	Ismerje a fizikai és szociális észlelés fogalmát. Legyen tisztában azzal, hogy más személyek objektív megítélése szinte lehetetlen feladat. Legyen tisztában a társas megismerést befolyásoló tényezőkkel (sztereotípiák, előítéletek, bűnbak, címke, stigma, holdudvarhatás, önmagát beteljesítő jóslat). Tudjon példákat mondani téves személyészlelésre. Ismerje az attitűd fogalmát, tudja milyen szerepet játszik a viselkedés szabályozásában. Legyen tisztában az önismeret jelentőségével. Tudjon példát mondani olyan modellekre, melyek segítenek eligazodni belső lényünkben.	előadás, magyarázat, csoportmunka, játék
kulcsfogalmak	attitűd, előítéletek, séma, sztereotípiák, előítéletek, bűnbak, címke, stigma, holdudvarhatás, elsőbbségi hatás, önbeteljesítő jóslat, autoriter személyiség, társas identitás,	

	kontaktus-hipotézis, önismereti kerék, Johari ablak, Seligman: tanult tehetetlenség kísérlete	
A csoport szerepe a társas kapcsolatokban		órakeret: 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
Egyén és közösség viszonya. Tömeg és csoport. A csoportalakulás folyamata. A csoport fajtái A csoport hatása az egyénre. Külső elvárás és szerep hatása a viselkedésre Teljesítmény a csoportban. A segítő magatartást befolyásoló tényezők.	Tegyenek különbséget a tömeg, csoport, közösség között, tudjon példákat mondani azokra. Tudja megfogalmazni, hogy milyen előnyei és hátrányai vannak a csoporthoz tartozásnak. Ismerje a csoportok különböző osztályozási lehetőségeit, a csoportfejlődés szakaszait Legyen tisztába a referencia csoport fogalmával. Tudjon példákat, kísérleteket említeni arra vonatkozóan, hogyan befolyásolhatja a csoport, illetve a tekintély az egyén viselkedését, teljesítményét. Tudja megfogalmazni, hogy a normák, elvárások hogyan hatnak az egyén viselkedésére.	kisfilmek, kísérletek elemzése, megbeszélés, magyarázat, kiselőadás
kulcsfogalmak	csoport, tömeg, referencia csoport, formális, informális csoport, csoportnyomás, konformitás, norma, szerep, társas lazsálás attitűd, Asch: csoportnyomás kísérlete, Milgram: behódolás a tekintélynek, Zimbardo börtönkísérlete, Dartley és Batson sürgetettség kísérlete: Az irgalmas szamaritánus.	
A társas kapcsolatokat segítő és gátló tényezők		órakeret: 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A társas kapcsolatokat elősegítő tényezők. A vonzalom szerepe életünkben. Szerelem és szexualitás. A társas érintkezést gátló tényezők. A deviancia fogalma, típusai Konfliktusok fajtái. Konfliktusok megoldási lehetőségei. Agresszív viselkedés. Szerep fogalma	Tudjon példákat mondani arra, hogy milyen tényezők segítik, illetve gátolják társas kapcsolatainkat. Tudja melyek a személyközi vonzalom kialakulásának fő összetevői. Ismerje a szerelem összetevőit, típusait. Ismerje a konfliktus fogalmát, fajtáit, tudjon példát mondani az egyes típusokra. Ismerje a különböző konfliktus megoldási stratégiákat és módszereket. Tudja meghatározni az agresszió fogalmát, ismerje az agresszió fajtáit. Ismerje az agresszió-frusztráció hipotézist. Ismerje a deviancia fogalmát, típusait Tudja értelmezni a szerep szociálpszichológiai fogalmát, a szerepfajtákat és a szereptanulás folyamatát.	szakirodalom elemzése, tesztek, kiselőadás, szituációs játékok, megbeszélés, magyarázat

kulcsfogalmak	kooperáció, integráció, szegregáció segítő viselkedés, felelősség megosztása, sürgetettség rokonszenv, személyközi vonzalom: vonzóság, közelség, hasonlóság, ismerősség, szenvedélyszerelem, társszerelem. direkt-indirekt agresszió, antiszociális-proszociális agresszió, frusztráció-agresszió hipotézis, az agresszió katarzis-elmélete, szerep, adott, kivívott, spontán szerepek, szerepkonfliktus, külső, belső konfliktus, játszma, harc, problémamegoldó, kompromisszumkereső, elkerülő, versengő konfliktuskezelő stratégiák
----------------------	--

Kapcsolódási pontok:

- *Kommunikáció:* kommunikáció fogalma, kapcsolatteremtés szabályai, hatékony kommunikáció, kommunikációs technikák
- *Történelem és állampolgári ismeretek:* az ember, mint társas lény.
- *Kommunikáció:* Együttműködés készségei, csoportdinamika, társas érintkezés, eltérő személyiségek, előítéletek, konfliktusok
- *Pedagógia:* A nevelés színterei, konfliktushelyzetek a pedagógiában, a kiemelt figyelmet igénylő tanulók

2/14. évfolyam
évi 155 óra, heti 5 óra

4. FEJLŐDÉSPSZICHOLÓGIA		órakeret: 90 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési követelményei	Legyenek képesek definiálni a fejlődépszichológia fogalmát, ismertetni néhány fejlődésméletet (Freud, Erikson, Piaget), értelmezni a filogenézis és ontogenézis lényegét. Tudják felsorolni és bemutatni az egyes életszakaszokat (újszülött- és csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor, kisiskoláskor, serdülőkor, ifjúkor, felnőttkor, öregkor, aggkor).	
A fejlődépszichológia alapfogalmai, fejlődésméletek		órakeret: 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A fejlődépszichológia tárgya, feladata. A pszichés fejlődés törvényei. Az egyedfejlődést meghatározó tényezők. Az értés-tanulás viszonya, a fejlődés értelmezése. A fejlődés zavarai. Életkori periodizáció. Szociális tanuláselméletek. Erikson elmélete. Freud fejlődésmélete	Ismerje a fejlődéslélektan fogalmát, feladatát. Tudja elhelyezni a pszichológia tudományának rendszerében. Ismerje a fejlődést meghatározó tényezőket, a környezet, öröklés, nevelés viszonyát. Tudja megkülönböztetni az érés, fejlődés, növekedés fogalmait. Ismerje a fejlődésbeli eltéréseket, különbségeket. Tudja felsorolni a pszichikus fejlődés életszakaszait. Ismerje Erikson és Freud fejlődésméletének főbb állomásait, a szakaszok alapvető jellemzőit.	előadás, magyarázat
kulcsfogalmak	ontogenezis, filogenezis, érés, fejlődés, evolúció, növekedés, integrálódás, differenciálódás, életkori sajátosság, életkori szakaszok, egyéni sajátosság, retardáció, akceleráció, fixáció, infantilizmus,	
Újszülött és csecsemőkor		órakeret: 10 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A korszak általános jellemzői. A születés, a vele született és tanult reflexek. A csecsemő testi és mozgásfejlődése. A megismerő folyamatok fejlődése. A csecsemő érzelmei. Az anya-gyermek kapcsolatjelentősége. Kötődés, Beszédfejlődés.	Ismerje meg a születés előtti fejlődést befolyásoló tényezőket és a születést Tudja a csecsemő alapvető testi jellemzőit. Ismerje a mozgásfejlődésének jellemzőit. Jellemezze a csecsemő megismerési folyamatait. A tanuló értse a korai anya gyermek kapcsolat jelentőségét, tudja a kötődés fogalmát, típusait. Ismerje az ehhez kapcsolódó kísérleteket. Ismerje a beszédfejlődés korai szakaszának jellemzőit.	kisfilm elemzése, előadás, magyarázat
kulcsfogalmak	öröklés és környezet interakciója, kritikus periódus, vegetatív reflexek, felélénkületi reakció, szem-kéz koordináció, impulzív mozgás, kötődés,	

	hospitalizáció, biztonságos, bizonytalan/ambivalens, bizonytalan/elkerülő, dezorganizált kötődés, idegen helyzet teszt, Bandura agresszív viselkedés utánzás kísérletei, Harlow majomkísérlete, Ainsworth idegen helyzet teszt	
Kisgyermekkor		órakeret: 10 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A korszak általános jellemzése. A testi jellemzők és a mozgásfejlődés. A megismerési folyamatok. Beszédfejlődés. Az érzelmi-akaratú élet jellemezése. A szociális kapcsolatok jellemzése.	Tudja ismertetni a kisgyermekkor általános jellemzőit. Jellemezze a kisgyermekkor megfigyelési folyamatokat Ismerje, hogy a környezet és a szülők milyen szerepet töltenek be a kisgyermek beszédfejlődésében. Ismerje az életkor érzelmi fejlődését, a dac jelenségét, megnyilvánulását, az éntudat kialakulását.	bölcsődei adatgyűjtés, megfigyelés, magyarázat, szemléltetés
kulcsfogalmak	manipuláció, utánzás, preverbális kommunikáció, aktív – passzív szókincs, szituatív beszéd, szenzomotoros intelligencia, agresszió és proszociális viselkedés, játék, dacos magatartás	
Óvodáskor		órakeret: 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A korszak általános jellemzése. Az óvodás testi-és mozgásfejlődése. A megismerési folyamatok. A társas kapcsolatok. Az érzelmi-akaratú élet jellemzői. A beszéd fejlődése. A játék és egyéb tevékenységi formák. Az iskolaérettség.	Ismerje a 3-6 éves korú gyermek életkori jellemzőit, testi fejlődését. Tudja a kognitív folyamatok fejlődését óvodáskorban. Ismerje a gyermeki világkép sajátosságait. Tudja az óvodás gyermek kapcsolatainak változását, fejlődését Ismerje a játék, munka és tanulás szerepét a gyermek életében. Ismerje a játékfajtákat, az ábrázolás fejlődésének jellemzőit, a mese szerepét a gyermek életében Tudja jellemezni az óvodás korú gyermek érzelmi-akaratú fejlődését. Ismerje meg az életkorra jellemző beszédfejlődési szakaszt. Tudja az iskolaérettség kritériumait, vizsgálatának főbb területeit	óvodai adatgyűjtés, megfigyelés, kiselőadás, magyarázat, szemléltetés
kulcsfogalmak	első alakváltozás, szinkretizmus, animizmus, finalizmus, fluktuáció, perszeveráció, fantáziahazugság, szituatív, egocentrikus, szocializált és kontextusos beszéd, magasabb rendű érzelmek, iskolaérettség, játékfajták	

Kisiskoláskor		órakeret: 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
Az életkor általános jellemzői. A megismerési folyamatok jellemzői. A beszédfejlődés, az írás, olvasás megtanulásának, a számfogalom kialakulásának pszichológiai alapjai.	Ismerje a 6-10 éves korú gyermek életkori jellemzőit. Ismerje a kognitív folyamatok fejlődési jellemzőit Tudja értelmezni az olvasás és a beszéd egymást erősítő kapcsolatrendszerét. Tudjon példákat mondani tanulási zavarokra.	iskolai adatgyűjtés, megfigyelés, megbeszélés, magyarázat, kiselőadás
kulcsfogalmak	tanulás, fogalmi gondolkodás, átpártolás, objektív érdeklődés, reprodukív emlékezet, diszgráfia, diszlexia, diszkalkulia	
Serdülőkor, ifjúkor		órakeret: 14 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A pubertáskor szakaszai, jellemzői. A pszicho-szexuális fejlődés. A megismerő folyamatok jellemzői. Az érzelmi-akaratú élet jellemzői. Szociális kapcsolatok. Testkép, énkép, önértékelés fejlődése. Az ifjúkor általános jellemzői. Az érdeklődés alakulása. Az ifjú pálya-és párválasztása.	Ismerje a pubertáskor szakaszait és jellemzőit. Ismerje a 10-18 éves korú gyermek életkori jellemzőit. Legyen képe önmaga megfigyelése révén a serdülő megismerési folyamatainak elemzésére. Ismerje az érzelmi-akaratú életben végbemenő változásokat, a szociális kapcsolatok alakulását. Ismerje az identitás alakulás folyamatát és az önértékelés szerepét. Tudja jellemezni az ifjúkor általános tulajdonságait, leírni az ifjúkorban az érdeklődés átalakulását. Tudja értelmezni a pályaválasztás érettségének mutatóit.	önmegfigyelés, saját tapasztalatok megbeszélése, magyarázat, kiselőadás
kulcsfogalmak	prepubertás, posztpubertás, identitás, identitáskrizis, szerepdiffúzió, pályaválasztás	

Felnőttkor, öregkor, aggkor		órakeret: 8 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A felnőttkor jellemzése, a szokásrend és személyiségstruktúra. A felnőttkor szakaszai. Életcélok, perspektíva-rendszer a felnőttkorban. Az agy funkcionálitása és a szellemi frissesség összefüggése. A klimax értelmezése, testi és pszichés panaszok okai Az öregkor általános jellemzése. Az öregedés problémái.	Legyenek képesek jellemezni a felnőttkort, a kapcsolódó szokásrendet és személyiségstruktúrát. Ismerjék a felnőttkor szakaszait. Ismerje fel a felnőttkori krízishelyzetet, annak jeleit, kezelését Ismerje, hogy a felnőttkor szakaszaiban hogyan változik a fizikai és szellemi teljesítőképesség Ismerje meg az öregkor jellegzetességeit, életkori problémáit.	előadás, magyarázat, kiselőadás
kulcsfogalmak	érett személyiség, klimax, generációs feszültségek, professzionális emlékezet, moratórium, korai zárás	

Kapcsolódási pontok:

- *Történelem és állampolgári ismeretek:* A társadalmi környezet hatása az emberi pszichikum fejlődésére
- *Biológia:* Az emberi fejlődés jellemzői életszakaszonként
- *Pedagógia,:* a gyermek fő tevékenységformái, a nevelés szinterei, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, a nevelés módszerei
- *Pedagógiai gyakorlat:* gondozási tevékenység megfigyelése, irányítása, készségek fejlesztése
- *Pedagógiai szociológia:* A nevelés szinterei, a család szerepe a fejlődésben

5. PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA		órakeret: 40 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési követelményei	Ismerjék a pedagógiai pszichológia feladatait, a pedagógiai hatás fogalmát. Ismerjék A pedagógiai pszichológia vizsgálati módszereit Tudják, hogy a nevelés különböző szinterei milyen szerepet játszanak a személyiség alakulásában.	
A pedagógiai pszichológia		órakeret: 40 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A pedagógiai pszichológia fogalma, tárgya. A pedagógiai hatás jellemzői. Válaszlehetőségek a pedagógiai hatásra. A család szerepe a szocializációban. Családi légkör, nevelési stílusok. Szokáskialakítás a bölcsődében. Az óvodai nevelés. Az iskolai nevelés. Az átlagtól eltérő gyermekek személyiségének jellemzői. A kortárcsoportok kapcsolatának feltérképezése A leggyakoribb nevelési nehézségek. A pedagógus személyisége, vezetési, nevelési stílusok	Tudja meghatározni a pedagógia pszichológia fogalmát, tárgyát, feladatát. Tudja értelmezni a pedagógia hatás lényegét, törvényszerűségeit. Ismerje, hogy a család nevelési feladatait, szocializációs funkciót. Tudja, hogy a különböző családi nevelési stílusok, hogyan hatnak a személyiség fejlődésére. Tudjon példákat mondani a családi nevelés hibáira. Ismerje a bölcsődei és óvodai nevelés során megjelenő pszichológiai hatásokat. Ismerje az iskolába lépés pszichológia hatását, Ismerje a szociometria vizsgálati módszerét, alkalmazásának lehetőségeit a különböző életkori csoportokban Tudja, hogy melyek a nevelés különleges esetei, tudjon példákat mondani nevelési nehézségekre. Tudja felsorolni a pedagógus személyiségjegyeit. Ismerje a pedagógus vezetési stílusait, annak hatását a gyermekre és a közösségre.	kisfilmek elemzése, kiselőadások, kutatómunka, szakirodalom feldolgozása
kulcsfogalmak	pedagógiai hatás, családi nevelési stílusok, óvoda- és iskolapszichológia, átlagtól való eltérés, tehetséges gyermek, veszélyeztetett gyermek, deviáns magatartásformák, nevelési nehézségek, veszélyeztetett, hátrányos helyzetű gyermek, autokrata, demokrata, ráhagyó nevelési stílus, attitűd	

Kapcsolódási pontok:

- *Pedagógia:* a nevelés szinterei
- *Pedagógiai gyakorlat:* a gyermeke megismerésének lehetőségei
- *Családtan:* a családi nevelés jelentősége

6. ALKALMAZOTT PSZICHOLÓGIA		órakeret: 25 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési követelményei	Ismerjék, hogy a pszichológiai ismereteket hogyan használhatjuk fel a mindennapi életben és az életvezetés, iskolapszichológia, tanácsadás, pszichoterápia, sport, reklám területén. Ismerjenéhány alkalmazott területeit legfontosabb jellemzőit. Tudják, hogyan befolyásolhatja a média a mindennapi életünket, értsék, hogy milyen szerepet játszanak az életkori tényezők a média üzeneteinek megértésében.	
A pszichológiai ismeretek alkalmazása		órakeret: 25 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ A továbbhaladás feltételei	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák
A pszichológia további alkalmazási területei: tömegkommunikáció, rek, reklámpszichológia, internetpszichológia A média szerepe, hatása a mindennapi életünkben. A pszichológiai ismeretek felhasználási lehetőségei. A pszichológus szakember feladatai.	Ismerje a pszichológia néhány alkalmazási területét és jelentőségét. Ismerje a tömegkommunikáció hatásait az egyénre, tudja, mivel foglalkozik a reklámpszichológia, internetpszichológia. Tudjon további példákat mondani azokra a területekre, ahol a tanult pszichológiai ismereteinket felhasználhatjuk. Tudjon példákat mondani arra, hogyan, miben és kinek tudnak segíteni a pszichológus szakemberek. Tudja megfogalmazni, hogyan függ a média üzeneteinek megértése az életkori tényezőktől.	kisfilmek elemzése, kiselőadások, kutatómunka, szakirodalom feldolgozása
kulcsfogalmak	tömegkommunikáció, reklámpszichológia, internetpszichológia, média, sportpszichológia, életvezetési tanácsadás, pszichoterápia	

Családpedagógiai alapismeretek

Pedagógiai szociológia tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: 108 óra, heti 3 óra

2/14. évfolyam: 93 óra, heti 3 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók ismereteket szerezzenek és elemzéseket végezzenek a gyermeket, tanulót körülvevő társadalmi közösségekről (elsősorban a családról).

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A pedagógiai szociológia tantárgy kapcsolódik a kommunikáció, magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, – kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

1.3. Témakörök

1.3.1. Családtani alapismeretek

- 1.3.1.1. Család és társadalom
- 1.3.1.2. A család fogalma
- 1.3.1.3. A fejlődési családmodell
- 1.3.1.4. A család szerkezete
- 1.3.1.5. A család biológiai, szocializációs és gazdasági funkciói
- 1.3.1.6. A család fejlődési életciklusai
- 1.3.1.7. A család rendszerelméletű modellje
- 1.3.1.8. A család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás

1.3.2. Krízishelyzetek a családban

- 1.3.2.1. Családi szerepek és szerepkonfliktusok
- 1.3.2.2. Családi konfliktusok típusai
- 1.3.2.3. Családi konfliktusok feloldása
- 1.3.2.4. A család elégtelen működése
- 1.3.2.5. Az elhanyagolás fogalmai, területek, mutatói –teendők az intézmény részéről
- 1.3.2.6. A veszélyeztetettség fogalma, területei, jellemzői- teendők az intézmény részéről
- 1.3.2.7. A krízis fogalma
- 1.3.2.8. A családon belüli krízishelyzetek formái
- 1.3.2.9. Az iskolakerülés és a családi reakciók
- 1.3.2.10. Fiatalkorú bűnöző a családban
- 1.3.2.11. A büntethetőség jogi kérdései
- 1.3.2.12. A büntetés pszichés hatásai a fiatalkorú egyénre
- 1.3.2.13. Devianciák megjelenése a családban
- 1.3.2.14. A gyermekszegénység kérdései

13. évfolyam
Éves óraszám: 108 óra
Heti óraszám: 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Családtani alapismeretek		Órakeret: 56 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg a család jelentőségét az egyén életében a család típusait, szerkezetét és funkcióit, továbbá a család fejlődési ciklusait és rendszerszemléletű modelljét. Tanulja meg, hogy hogyan támogatja a család az egyént és hogyan válhat problémák forrásává.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Család és társadalom A család fogalma A fejlődési családmmodell A család szerkezete A család biológiai, szocializációs és gazdasági funkciói A család fejlődési életciklusai A család rendszerelméletű modellje A család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: irodalmi források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pedagógia: A nevelés és a szocializáció színterei Pszichológia: Egyén a társadalomban, a szerep, az érték, a szociális attitűd A szociális tanulás	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, digitális tábla
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, háztartás, reprodukció, szocializáció, pszichés védelem, gazdasági funkció, fogyasztás, életmód, életvitel, életstílus, időmérleg, instrumentális, expresszív szerep, szükségletek, Maslow-piramis, családi gazdálkodás, életciklus, életútinterjú, kultúra, kulturális késés, szubkultúra, multikulturális társadalom, kulturális pluralizmus, érték, norma, szankció, genogram, ecomap, probléma, társadalmi egyenlőtlenség, újratermelődés, családi nevelési hibák, kulturális tőke, szocializáció, iskolai végzettség, magányosság, társas magány		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Krízishelyzetek a családban		Órakeret: 52 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje fel a családi szerepeket, funkciókat, diszfunkciókat. Részletesen tájékozódjon a szociális kockázatokról, azok okairól és megelőzési lehetőségeikről. Ismerje meg és tudja értelmezni a mai magyar társadalom szociális helyzetét, problémáit. Értelmezze a társadalmi jelenségeket. Ismerje az oktatási rendszer integrációs lehetőségeit, a beilleszkedési zavarokra, tanulási nehézségekre adott válaszait.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Családi szerepek és szerepkonfliktusok Családi konfliktusok típusai Családi konfliktusok feloldása A család elégtelen működése Az elhanyagolás fogalmai, területei, mutatói –teendők az intézmény részéről A veszélyeztetettség fogalma, területei, jellemzői- teendők az intézmény részéről	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: irodalmi források és filmek elemzése, rendszerező ábra készítése, diagramelemzés és – készítés, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pedagógia A szocializáció színterei: a család Pszichológia Egyén a társadalomban, a szerep, az érték, a szociális attitűd A szociális tanulás, Konfliktus Kommunikáció Konfliktus Magyar nyelv és irodalom Kommunikáció	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, digitális tábla
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családi szerepek, társadalmi és családi integráció, szerepkonfliktusok, családtípusok, szociális kockázatok, krízis, veszélyeztetettség, hátrányos helyzet, szegénység, devianciák, beilleszkedés, diszkrimináció		

14. évfolyam
Éves óraszám: 93 óra
Heti óraszám: 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Családtani alapismeretek (ismétlés)		Órakeret: 27 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg a család jelentőségét az egyén életében a család típusait, szerkezetét és funkcióit, továbbá a család fejlődési ciklusait és rendszerszemléletű modelljét. Tanulja meg, hogy hogyan támogatja a család az egyént és hogyan válhat problémák forrásává.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tanesszközök
Család és társadalom A család fogalma A fejlődési családmodell A család szerkezete A család biológiai, szocializációs és gazdasági funkciói A család fejlődési életciklusai A család rendszerelméletű modellje A család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: irodalmi források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pedagógia: A nevelés és a szocializáció színterei Pszichológia: Egyén a társadalomban, a szerep, az érték, a szociális attitűd A szociális tanulás	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, digitális tábla
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, háztartás, reprodukció, szocializáció, pszichés védelem, gazdasági funkció, fogyasztás, életmód, életvitel, életstílus, időmérleg, instrumentális, expresszív szerep, szükségletek, Maslow-piramis, családi gazdálkodás, életciklus, életútinterjú, kultúra, kulturális késés, szubkultúra, multikulturális társadalom		

	kulturális pluralizmus, érték, norma, szankció, genogram, ecomap, probléma, társadalmi egyenlőtlenség, újratermelődés, családi nevelési hibák, kulturális tőke, szocializáció, iskolai végzettség, magányosság, társas magány
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Krízishelyzetek a családban		Órakeret: 66 óra
Előzetes ismeret	A családi szerepeket, funkciók, diszfunkciók. A szociális kockázatok, azok okai és megelőzési lehetőségei. A mai magyar társadalom szociális helyzete, problémái. A társadalmi jelenségek. Az oktatási rendszer integrációs lehetőségei, a beilleszkedési zavarokra, tanulási nehézségekre adott válaszai.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg a krízis fogalmát, a családi krízisek formáit, a családban előforduló devianciák megjelenésének lehetséges okait valamint a gyermekszegénység kérdéseit.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A krízis fogalma A családon belüli krízishelyzetek formái Az iskolakerülés és a családi reakciók Fiatalkorú bűnöző a családban A büntethetőség jogi kérdései A büntetés pszichés hatásai a fiatalkorú egyénre Devianciák megjelenése a családban A gyermekszegénység kérdései	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: irodalmi források és filmek elemzése, rendszerező ábra készítése, diagramelemzés és – készítés, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák:	Pedagógia A szocializáció szinterei: a család Pszichológia Egyén a társadalomban, a szerep, az érték, a szociális attitűd A szociális tanulás, Konfliktus Kommunikáció Konfliktus Magyar nyelv és irodalom Kommunikáció	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, digitális tábla

Mentálhigiéné tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: 72 óra, heti 2 óra

2/14. évfolyam: 62 óra, heti 2 óra

1.4. A tantárgy tanításának célja

A mentálhigiéniai alapismeretek tanításának célja a mentálhigiénés szemléletmód megalapozása, a lelki egészségvédelem alapfogalmainak megismertetése, a családokkal való segítő munkához kapcsolódó ismeretek elsajátítása, elmélyítése.

1.5. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A mentálhigiéniai alapismeretek tantárgy kapcsolódik a természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz, továbbá a pszichológia és a pedagógiai tantárgyak szakmai tartalmához.

1.6. Témakörök

1.6.1. Mentálhigiénés alapismeretek

- A mentálhigiéné fogalma
- Az emberi szükségletek rendszere
- Az emberi szükségletek sérülése
- A mentális egészség fogalma
- A mentális egészség tényezői
- A mentálhigiéné területei
- A lelki egészségvédelem feladatkörei
- A mentálhigiéné modelljei
- A mentálhigiéné szerepe az óvodai, iskolai prevenciós munkában
- A mentálhigiénés szemléletű nevelők
- A mentálhigiénés beavatkozások lehetőségei az óvodai, iskolai nevelőmunkában.

1.6.2. Családi mentálhigiéné

- A család, mint a mentálhigiéné tárgya
- A család lelki egészségének tényezői
- A család elégtelen, hibás működése
- A túlkötés problémái
- Az elhanyagolás
- A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
- Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában
- A konfliktus fogalma, típusai
- Konfliktuskezelés stratégiák
- Krónikus konfliktusok, veszélyeztetett családok
- A krízis fogalma
- Krízishelyzetek a családban

Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus)
 működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei
 Együttműködés a családdal, szakemberekkel
 A mentálhigiéné illetékességi határai
 A segítőszerep.

13. évfolyam
Éves óraszám: 72 óra
Heti óraszám: 2 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Mentálhigiénés alapismeretek		Órakeret: 72
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók megismerkedhetnek a mentálhigiéné alapfogalmaival, a mentálhigiéné a közösségi mentálhigiéné kialakulásával, jelentőségével, a mentálhigiéné területeivel, szerepével az óvodai, iskolai prevenciós munkában.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A mentálhigiéné fogalma Az emberi szükségletek rendszere Az emberi szükségletek sérülése A mentális egészség fogalma A mentális egészség tényezői A mentálhigiéné területei A lelki egészségvédelem feladatkörei A mentálhigiéné modelljei	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: irodalmi források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák:	Pszichológia: A szükségletek rendszere	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, digitális tábla

A mentálhigiéné szerepe az óvodai, iskolai prevenciós munkában A mentálhigiénés szemléletű nevelők A mentálhigiénés beavatkozások lehetőségei az óvodai, iskolai nevelőmunkában.	egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mentálhigiéné, lelki egészség, egyensúlyi állapot, stressz, egészségfejlesztés, egészségviselkedés, prevenció, rehabilitáció, mentálhigiénés konzultáció, egyéni és közösségi mentálhigiéné, korrektív és preventív mentálhigiéné, közösségi háló, holisztikus szemlélet, feltétel nélküli elfogadás, empátia, kongruencia		

14. évfolyam
Éves óraszám: 62 óra
Heti óraszám: 2 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Családi mentálhigiéné	Órakeret: 62
Előzetes ismeret	A lelki egészség fogalmának, összetevőinek értelmezése. A mentálhigiéné, mint szemléletmód definiálása. A mentálhigiéné fajtáinak, szintjeinek ismerete. A mentálhigiénés konzultáció fogalmának, típusainak ismerete. Az egészség holisztikus megközelítésének, a testi és lelki egészség közötti szoros összefüggés ismerete. Az egészségfejlesztés, egészségpszichológia és egészségviselkedés foglmainak ismerete a lelki egészség területén.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A családban élő személyek egészségkilátásai jobbak, mint a családon kívül élőkéi. A felnőtt személy mentális egészsége szempontjából a családi szocializáció esélyei kedvezőbbek bármely más neveltetéssel szemben. A család minden más megoldásnál jobb esélyt jelent a későbbi felnőtt személyiségének harmóniája szempontjából. Ebben a tematikai egységben a tanulók megtudhatják, hogy a családon belüli problémák hogyan befolyásolják a testi-lelki egészséget és hogyan segíthetjük a családi konfliktusok, krízishelyzetek következtében kialakuló – a mentálhigiéné eszközeivel támogatható - problémák megoldását.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A család, mint a mentálhigiéné tárgya A család lelki egészségének tényezői A család elégtelen, hibás működése A túlkötés problémái Az elhanyagolás A hátrányos helyzetű gyermek, tanuló az óvodában, iskolában Veszélyeztetett gyermek, tanuló az óvodában, iskolában A konfliktus fogalma, típusai Konfliktuskezelés stratégiák Krónikus konfliktusok, veszélyeztetett családok A krízis fogalma Krízishelyzetek a családban Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei Együttműködés a családdal, szakemberekkel	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenység: irodalmi források és filmek elemzése, szövegalkotási, szövegelemzési feladatok megoldása, kiselőadás, magyarázó ábrák önálló elkészítése, gyűjtőmunka Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Pszichológia: A szükségletek rendszere	tankönyv, munkafüzet, pedagógus által összeállított feladatsorok, a tanulói jegyzetek interaktív tábla filmek, aktuális hírek, újságcikkek, irodalmi művek, digitális tábla

A mentálhigiéné illetékességi határai A segítőszerep			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mentálhigiéné, lelki egészség, egyensúlyi állapot, stressz, egészségfejlesztés, egészségviselkedés, prevenció, rehabilitáció, mentálhigiénés konzultáció, egyéni és közösségi mentálhigiéné, korrektív és preventív mentálhigiéné, közösségi háló, holisztikus szemlélet, feltétel nélküli elfogadás, empátia, kongruencia		

Szabadidőpedagógia

Szabadidőszervezés tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: évi 108 óra, heti 3 óra

2/14. évfolyam: évi 93 óra, heti 3 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A szabadidő szervezés tantárgy tanításának célja, olyan ismeretek közvetítése, készségek és képességek fejlesztése, amelynek eredményeként a tanuló képes játék- és szabadidős tevékenységeket kezdeményezni, megszervezni és vezetni.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A szabadidő szervezés tantárgy közvetlenül kapcsolódik a neveléstudományhoz (a nevelés). Kapcsolódik a pszichológia (fejlődéslélektan), a magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, kommunikáció), természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

1.3. Témakörök

1.3.1. *Játékpedagógia*

A játékok általános jellemzői

A játéktevékenység fejlődése a különböző életkori szakaszokban

A játék célja, szerepe az óvodások és az iskolások életében

A biztonságos játék – a játék biztonsága

A játék „öngyógyító” szerepe

Az életkori sajátosságoknak megfelelő szerepjátékok

Mesék, versek feldolgozása szerepjátékkal

A játékvezető feladatai, a vele szemben támasztott elvárások

Játék – oktatás – szabadidő összefüggései

Konstruktív játékok

Korunk játécai: fantasy-játékok, virtuális játékok – veszélyei, előnyei

1.3.2. *Szabadidő és programszervezés*

Szabadidő fogalma, funkciói, csoportosítása

A szabadidős tevékenységek tartalmi lehetőségei, tevékenységei és színterei

A szabadidő szervezés célja, feladata, pedagógiai kérdései

A szabadidő szervezést befolyásoló tényezők

A szabadidő szervezés elvei

A szabadidő, mint személyiségfejlesztő tevékenység

A szabadidő szemléletformáló hatása

Kötött és kötetlen szabadidő az óvodában és az általános iskolában

Intézményen belüli és kívüli szabadidős tevékenységek

Irodalmi szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Manuális, kézműves tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Zenei szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása

Mozgás és sporttevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása
A rendezvény fogalma, fajtái a nevelési intézményekben
A rendezvényszervezés főbb lépései
Ünnepélyek, megemlékezések az óvodában, általános iskolában
Ünnepekhez kapcsolódó népszokások, hagyományok, néprajzi értékeink
Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben, kapcsolatuk a köznevelési intézményekkel
Kulturális programok az óvodában, általános iskolában
Óvodai, iskolai kirándulás, erdei iskola, tábor előkészítése, szervezése, lebonyolítása
Szülői értekezletek, fogadó órák, nyílt napok jelentősége, szervezése
Munkadélutánok jelentősége, szervezése

13. évfolyam
Éves óraszám: 108
Heti óraszám: 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Játékpedagógia		Órakeret: 30 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók ismerjék meg a játék fogalmát, jellemzőit, a játék jelentőségét a személyiségfejlődésben, a játékfejlődés szakaszait, a játék fajtáit.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A játékok általános jellemzői A játéktevékenység fejlődése a különböző életkori szakaszokban A játék célja, szerepe az óvodások és az iskolások életében A biztonságos játék – a játék biztonsága A játék „öngyógyító” szerepe Az életkori sajátosságoknak megfelelő szerepjátékok	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal, játékgyűjteményt készít Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok szóbeli beszámoló a megfigyelések tapasztalatairól, játékirányítási tervet ír, játékot tanít és irányít	Nevelélmélet: a nevelés színterei, a tanórán kívüli nevelés fajtái, tárgyi és személyi feltételei, gyermekközösségek. Pszichológia: Fejlődéslélektan A játéktevékenység fejlődése a különböző életkori szakaszokban Pedagógiai gyakorlat tantárgy A játék, munka, tanulás pedagógiai/pszichológiai alapjainak megfigyelése.	csoportszobák, tantermek, szabadidős helyiségek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök, egyéni fejlesztő eszközök, játékeszközök, anyagok, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatás-technikai eszközök

Mesék, versek feldolgozása szerepjátékkal A játékvezető feladatai, a vele szemben támasztott elvárások Játék – oktatás – szabadidő összefüggései Konstrukciós játékok Korunk játékai: fantasy-játékok, virtuális játékok – veszélyei, előnyei	Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	A gyermek fejlettségének mutatói, életkorának megfelelő fejlettség. A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői. A gyermek motiválása, aktivitás, a beleélés. A tanórán kívüli foglalkozások. Szemléltető eszközök készítésének lehetőségei, technikái. Az iskolán kívüli programok, lehetőségei, tervezése, szervezése, irányítása.	
Kulcsfogalmak: Játék, játékelmélet, játékfejlődés, játéktípusok, a játék feltételei, nevelői attitűd, megfelelő légkör, élmény, játéktér, játékeszköz, játékidő, alkotójáték, művelethangsúlyos játék, gyakorlójáték, konstruáló- és építőjáték, barkácsolás, szerepjáték, bábjáték, dramatizálás, drámajáték, színjátszás, szabályhangsúlyos játékok, népi játékok, mozgásos játékok, szabályjátékok, sportjátékok, társasjátékok, fejlesztő játékok, játékterápia			
Minimum követelmény, a továbbhaladás feltételei: A tanuló ismerje - A játék fajtáit, típusait - A játéktevékenység fejlődését a különböző életkori szakaszokban. - A játék célját, szerepét az óvodások és az iskolások életében - Képes legyen adott korosztálynak megfelelő játék kiválasztására - Ismereteit tudja felhasználni a szakmai gyakorlat során (a tervezés, szervezés, lebonyolítás)			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Szabadidő és programszervezés	Órakeret: 78 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg a szabadidő fogalmát, jelentőségét, a szabadidős tevékenységek szervezésének lehetőségeit, feltételrendszerét, továbbá az egyéni és csoportos foglalkozásokat meghatározó pedagógiai és pszichológiai jellemzőket és a szabadidős tevékenységek feltételrendszerét. További kompetenciák: Szabadkézi rajz, szemléltető eszköz készítése, tanulói manipulációs és fejlesztő eszközök használata,	

	köznyelvi beszédképesség, csapatmunka, önállóság, segítőkészség, kreativitás, ötletgazdagság.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Szabadidő fogalma, funkciói, csoportosítása A szabadidős tevékenységek tartalmi lehetőségei, tevékenységei és színterei A szabadidő szervezés célja, feladata, pedagógiai kérdései A szabadidő szervezést befolyásoló tényezők A szabadidő szervezés elvei A szabadidő, mint személyiségfejlesztő tevékenység A szabadidő szemléletformáló hatása Kötött és kötetlen szabadidő az óvodában és az általános iskolában Irodalmi szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása Manuális, kézműves tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása Zenei szabadidős tevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal, Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok szóbeli beszámoló a megfigyelések tapasztalatairól, szabadidős tevékenységi tervezetet ír, szabadidős tevékenységet irányít Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	Neveléstudomány: a nevelés színterei, a tanórán kívüli nevelés fajtái, tárgyi és személyi feltételei, gyermekközösségek. Pszichológia: fejlődéslélektan, szükségletek rendszere Magyar nyelv és irodalom: irodalom, művészetek, kommunikáció Társadalomismeret Az ember szabadideje Természetismeret/biológia: Bioritmus	csoportszobák, tanterem, szabadidős helyiségek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, tananyagok, egyéni fejlesztő eszközök, játékeszközök, anyagok, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatás-technikai eszközök

Mozgás és sporttevékenységek szervezése, előkészítése, lebonyolítása			
Kulcsfogalmak: szabadidő, szabadidő-pedagógia, szabadidő-szervezés, kultúra, kötött és kötetlen szabadidő, irodalmi tevékenység, manuális, kézműves tevékenység, zenei szabadidős tevékenység, mozgás- és sporttevékenység			
Minimum követelmény, a továbbhaladás feltételei: A tanuló ismerje: - A szabadidő eltöltésének hatásait a személyiség és a képességek fejlesztésére - A szabadidő-szervezéssel kapcsolatos feladatokat - A gyermekek és a tanulók segítségének módszereit a szabadidős tevékenységekben - A helyes napirend kialakításának feltételeit - A szabadidő - kultúra alakításának lehetőségei és feltételei. - A szabadidős tervezetek felépítését, tartalmi és formai követelményeit			

14. évfolyam
Éves óraszám: 93
Heti óraszám: 3 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Szabadidő és programszervezés		Órakeret: 93 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló ismerje meg a jeles napokat, ünnepeket, azok történeti háttérét a megemlékezésekkel kapcsolatos szokásokat, hagyományokat. További kompetenciák: Szabadkézi rajz, szemléltető eszköz készítése, tanulói manipulációs és fejlesztő eszközök használata, köznyelvi beszédkészség, csapatmunka, önállóság, segítőkészség, kreativitás, ötletgazdagság, oktatástechnikai, audio-vizuális eszközök kezelése, elemi karbantartási teendők ismerete		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Intézményen belüli és kívüli szabadidős tevékenységek A rendezvény fogalma, fajtái a nevelési intézményekben A rendezvényszervezés főbb lépései Ünnepélyek, megemlékezések az óvodában, általános iskolában Ünnepekhez kapcsolódó népszokások, hagyományok, néprajzi értékeink Közművelődési intézmények helye a szabadidős tevékenységben, kapcsolatuk a köznevelési intézményekkel	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek, a szakmai gyakorlaton végzett megfigyelések elemzése, jegyzetkészítés, együttműködés a pedagógussal, Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok szóbeli beszámoló a megfigyelések tapasztalatairól, szabadidős tevékenységi tervezetet ír, szabadidős tevékenységet irányít Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt	Nevelélmélet: a nevelés szinterei, a tanórán kívüli nevelés fajtái, tárgyi és személyi feltételei, gyermekközösségek. Pszichológia: fejlődéslélektan, szükségletek rendszere Magyar nyelv és irodalom: irodalom, művészetek, kommunikáció Társadalomismeret Az ember szabadideje Természetismeret/biológia: Bioritmus	csoportszobák, tantermek, szabadidős helységek, berendezései, tárgyai, szemléltető eszközök, taneszközök, egyéni fejlesztő eszközök, játékeszközök, anyagok, sportszerek, kézműves technikák eszközei, oktatás-technikai eszközök

Kulturális programok az óvodában, általános iskolában Óvodai, iskolai kirándulás, erdei iskola, tábor előkészítése, szervezése, lebonyolítása Szülői értekezletek, fogadó órák, nyílt napok jelentősége, szervezése Munkadélutánok jelentősége, szervezése	kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak: szabadidő, szabadidő-pedagógia, szabadidő-szervezés, ünnep, hagyomány, kultúra, rendezvényszervezés, néphagyomány			
Minimum követelmény, a továbbhaladás feltételei: A tanuló ismerje: - A rendezvényszervezés folyamatát (tervezés, szervezés, lebonyolítás, utómunka). - Sportrendvények tervezésének mikéntjét (hely, idő, program, személyi és tárgyi feltételek). - a segítségnyújtás lehetőségeit a versenyek előkészítésében és lebonyolításában			

A tanulók értékelése

A tanítás-tanulás folyamatát a fejlesztő értékelés segíti, amely támogatja a tanulónak a tanulás folyamatában való aktív részvételét, segíti a reális önismeret alakulását és az önálló tanulási stratégiák kiépítését.

A tanulói teljesítmény értékelésére sokféle lehetőség és mód kínálkozik:

- Aktivitás és részvétel a tanulói tevékenységek során.
- önálló írásbeli és szóbeli feleletek (egy-egy fogalom definiálása, értelmezése, vagy összefüggések feltárása, témazáró dolgozatok, kérdéssorok)
- A nagyobb témaegységek feldolgozását követően az elsajátított ismeretek szintjének ellenőrzése írásbeli feladatlap segítségével.
- Egyéb tanulói tevékenységek értékelése: megfigyelések elvégzése és a tapasztalatok értelmezése, illetve egyszerű jegyzőkönyv készítése; gyűjtőmunka és az összegyűjtött információk különböző formában történő feldolgozása (írásbeli vagy szóbeli beszámoló, kiselőadás, prezentáció stb.).
- Egy-egy kiválasztott témához kapcsolódó rövid szóbeli vagy írásbeli beszámoló, leírás készítése.
- játékpedagógiai alapfogalmak és a közöttük lévő kapcsolatok felismerése.
- a téma kifejtésekor megfelelő nyelvezet használata; összefüggő, koherens felelet.

A tanuló magasabb évfolyamra akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt továbbhaladás feltételeit és a minimum követelményeket a tantárgyból teljesíti és abból legalább elégséges osztályzatot kap, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel. Az érdemjegyek és osztályzatok a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)

Gondozás és egészségnevelés tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: évi 72 óra, heti 2 óra

2/14. évfolyam: évi 62 óra, heti 2 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A Gondozás és egészségnevelés tantárgy oktatásának célja, olyan tanulók képzése, akik ismerik az óvodában és az iskolában előforduló alapvető egészségügyi, személyi higiéniai, feladatokat és az egészségmagatartás kialakításában a gyermek, tanuló aktuális képességeire építve a differenciált fejlesztés jelentőségét.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Gondozási és egészségnevelés tantárgy közvetlenül kapcsolódik a pszichológia, a magyar nyelv és irodalom (irodalom, művészetek, kommunikáció) a társadalomismeret, (történelem) természetismeret (biológia) műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

1.3. Témakörök

1.3.1. *Egészségvédelem*

Az egészség fogalma

Az egészségvédelem fogalma, célja, feladata

Az egészségvédelem és a nevelés kapcsolata

Az egészségnevelés fogalma, célja

Az egészségnevelés feladata, területei a különböző életszakaszokban

A gyermek, a tanuló testi szükségletei

A táplálkozás egészségtana, a pszichés hatások jelentősége az étkezésben

A helyes életritmus

A pihenés és a mozgás szerepe

Az aktív és passzív pihenés jelentősége

1.3.2. *Személyi gondozás*

A személyi gondozás fogalma, területei

A gondozás szerepe a nevelési folyamatban

A higiénés szokások kialakításának területei

Higiénés szokások kialakítása az étkezések előtt, közben és az étkezést követően

A kulturált étkezési szokások kialakítása

Az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek személyi gondozásának kérdései

A gondozási folyamatban elvárt magatartás, kommunikáció

1.3.3. *A beteg gyermek gondozása*

A beteg gyermek ellátása, elhelyezése

A nevelő feladata a beteg gyermek ellátása során

Kapcsolatfelvétel szülővel, orvossal, szükség szerint mentőszolgálattal

A tartós beteg gyermek ellátása intézményi körülmények között

A baleset szenvedett gyermek ellátása, elsősegélynyújtás

13. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Egészségvédelem		Órakeret 48 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészségvédelemmel, egészségneveléssel kapcsolatos alapvető fogalmak, az óvodai és az iskolai egészségnevelés területeinek ismerete az életkorok függvényében; a testi-lelki egészség fenntartásához nélkülözhetetlen szükségleteknek, azok jelentőségének és az azokból fakadó feladatoknak a megismerése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
Az egészség fogalma Az egészségvédelem fogalma, célja, feladata Az egészségvédelem és a nevelés kapcsolata Az egészségnevelés fogalma, célja Az egészségnevelés feladata, területei a különböző életszakaszokban A gyermek, a tanuló testi szükségletei A táplálkozás egészségtana, a pszichés hatások jelentősége az étkezésben A helyes életritmus A pihenés és a mozgás szerepe Az aktív és passzív pihenés jelentősége	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megismerése; életkori jellemzők megismerése; a gyermekek tevékenységének megismerése; Az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok összekapcsolása Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés	Pszichológia: A gyermeki személyiség, A szükségletek rendszere Pedagógia: A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei Pedagógiai gyakorlat: Gondozási tevékenység	Az önellátást és a gondozási tevékenységeket támogató helyiségek, berendezései, tárgyak, eszközök; a tantárgy oktatását segítő szemléltető eszközök, oktatástechnikai eszközök, bemutató filmek, internetes források

	projekt kooperatív tanulás		
	Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egészség, betegség, egészségvédelem, prevenció, egészséges és biztonságos táplálkozás, aktív és passzív pihenés, öltözködés, tisztálkodás, mozgás, tisztaság és higiénia, szokáskialakítás, egészségvédelem, egészséges életmód		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Személyi gondozás		Órakeret 24 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerjük meg, miből áll a személyi gondozási tevékenység, mi tartozik a személyi higiénia körébe. Elevenítsük fel és rendszerezzük a gondozás főbb területeit a szükségleteknek megfelelően; ismerjük fel a gondozási tevékenység és a nevelés közötti összefüggést.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A személyi gondozás fogalma, területei A gondozás szerepe a nevelési folyamatban A higiénés szokások kialakításának területei Higiénés szokások kialakítása az étkezések előtt, közben és az étkezést követően A kulturált étkezési szokások kialakítása	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megismerése; életkori jellemzők megismerése; a gyermekek tevékenységének megismerése; Az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok összekapcsolása Ismeretalkalmazási gyakorlatok tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése,	Pszichológia: A gyermeki személyiség, A szükségletek rendszere Pedagógia: A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei Pedagógiai gyakorlat: Gondozási tevékenység megfigyelése és irányítása	Az önellátást és a gondozási tevékenységeket támogató helyiségek, berendezései, tárgyak, eszközök; a tantárgy oktatását segítő szemléltető eszközök, oktatástechnikai eszközök, bemutató filmek, internetes források

	tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	gondozás, személyi higiéné, személyi gondozás, testi nevelés, egészségügyi ismeretek, egészségügyi jártasság, egészségügyi szokás; fiziológiai szükségletek: táplálkozás, etetés, önálló étkezésre nevelés; közös étkezés, nyugodt körülmény, esztétikus terítés, önállóság, helyes testtartás, étkezések előtti mosdóhasználat, kulturált szokások (halk beszéd, helyes evőeszközhasználat, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat); komfort szükségletek, tisztálkodás, a gyermek testének ápolása: fürdés, kéz és körömápolás; lábápolás, hajápolás, érzékszervek ápolása; szobatisztaságra nevelés, öltözködés, pihenés, alvás		

14. évfolyam

Éves óraszám: 62; Heti óraszám: 2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyi gondozás		Órakeret 12 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismételjük át, miből áll a személyi gondozási tevékenység, mi tartozik a személyi higiénia körébe. Ismerjük meg az egyes sérülésekből adódó speciális szükségleteket és az azok által meghatározott speciális gondozási feladatokat. Tudjuk meg, milyen feltételeket kell biztosítani a gondozási tevékenységek során, különös tekintettel a gondozó személyes kompetenciáira, magatartására, kommunikációjára.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
Az integráltan nevelt sajátos nevelési igényű gyermek személyi gondozásának kérdései A gondozási folyamatban elvárt magatartás, kommunikáció	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megismerése; életkori jellemzők megismerése; a gyermekek tevékenységének megismerése; Az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok összekapcsolása Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, szóbeli beszámoló Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés	Pszichológia: A gyermeki személyiség, A szükségletek rendszere Pedagógia: A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei Pedagógiai gyakorlat: Gondozási tevékenység megfigyelése és irányítása	Az önellátást és a gondozási tevékenységeket támogató helyiségek, berendezései, tárgyak, eszközök; a tantárgy oktatását segítő szemléltető eszközök, oktatástechnikai eszközök, bemutató filmek, internetes források

	vita szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	SNI, speciális szükségletek, megfelelő feltételek megteremtése, hely kialakítása, elegendő idő biztosítása, eszközök előkészítése gondozás, személyi higiéné, személyi gondozás, testi nevelés, egészségügyi ismeretek, egészségügyi jártasság, egészségügyi szokás; fiziológiai szükségletek: táplálkozás, etetés, önálló étkezésre nevelés; közös étkezés, nyugodt körülmény, esztétikus terítés, önállóság, helyes testtartás, étkezések előtti mosdóhasználat, kulturált szokások (halk beszéd, helyes evőeszközhasználat, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat); Komfort szükségletek, tisztálkodás, a gyermek testének ápolása: fürdés, kéz és körömápolás; lábápolás, hajápolás, érzékszervek ápolása; szobatisztaságra nevelés, öltözködés, pihenés, alvás		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. A beteg gyermek gondozása		Órakeret 50 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerjük meg a leggyakoribb gyermekbetegségeket, azok okait, tüneteit, az adott betegségből adódó speciális szükségleteket. A tanulók tisztában legyenek azzal, hogy mi a teendő, ha a gyermek a felügyeletünk alatt, az intézményben betegszik meg vagy sérül meg? A tanuló tudja felvenni a kapcsolatot a szülőkkel, gondviselőkkel, tudjon mentőt hívni és szükség esetén képes legyen ellátni a sérült gyermeket, tehát rendelkezzen megfelelő elsősegélynyújtási alapismeretekkel.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A beteg gyermek ellátása, elhelyezése A nevelő feladata a beteg gyermek ellátása során Kapcsolatfelvétel szülővel, orvossal, szükség szerint mentőszolgálatl	Tanulói tevékenységek: Információgyűjtő és feldolgozó tevékenységek: a tárgyi feltételek megismerése; Az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok összekapcsolása; elsősegélynyújtó gyakorlati feladatok	Pszichológia: A betegség lélektana Biológia: A betegséget okozó kórokozó ágensek Pedagógiai gyakorlat: Gondozási tevékenység megfigyelése és	A gondozási tevékenységeket támogató, a beteg gyermeket ellátó helyiségek, berendezései, tárgyak, eszközök; a tantárgy oktatását segítő szemléltető

A tartós beteg gyermek ellátása intézményi körülmények között A baleset szenvedett gyermek ellátása, elsősegélynyújtás	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok írásos elemzések készítése, leírás készítése, tesztfeladat megoldása, szöveges előadás egyéni felkészüléssel, szóbeli beszámoló; gyakorlati elsősegélynyújtás Pedagógiai módszerek: magyarázat elbeszélés kiselőadás megbeszélés vita bemutató, szemléltetés projekt kooperatív tanulás Munkaformák: egyéni csoportos osztályszintű	irányítása	eszközök, oktatástechnikai eszközök, bemutató filmek, internetes források
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egészség, betegség, betegség látható, érzékelhető tünetei, teendők a tünetek, lázmérés, folyadékpótlás, elkülönítés, szülők értesítése, gyermekorvos értesítése, mentő hívása, sérülés, ápolás, gondozás, lázcsillapítás, sebellátás, betegelhelyezés, járványtan, fertőző betegségek, kórokozó ágensek, fertőző forrás, fogékony szervezet, közvetítő közeg, nem fertőző betegségek, prevenció, kockázati tényezők, rehabilitáció		

Kommunikáció és viselkedéskultúra

Kommunikáció tantárgy helyi tanterve

1/13. évfolyam: évi 108 óra, heti 3 óra

2/14. évfolyam: évi 93 óra, heti 3 óra

Célok és feladatok

A tantárgy tanításának célja a verbális és nonverbális kommunikációs technikák olyan szintű elsajátíttatása, melynek birtokában a tanuló képes lesz gondolatának, véleményének a közösségi normák szerinti megfogalmazására, álláspontjának megvédésére, indoklásra és érvelésre.

A képzést végzett tanuló a különböző szituációkban az egyes feladatok végzése során megfelelő módon tudja kifejezni magát, akár szóban, akár írásban. Tudja a verbális és nonverbális kommunikációt alkalmazni munkája során. Használja a kommunikációs technikákat, alkalmazza a kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezőket. Munkájában képes megteremteni az eredményes közlési folyamat feltételeit. Kommunikációjában szem előtt tartja a 4É-t (érthető, értelmes, érdekes, értékes). Alkalmazza az eredményes kapcsolatépítés és kapcsolattartás szabályait, elvárásait, a helyzetnek megfelelő megszólítási és köszönési formákat. Betartja a metakommunikáció távolsági zónáit, a telefonálás illetmenát. Kommunikációja során törekszik bizalmi légkör kialakítására. Kulturáltan öltözködik, kiemelten figyel testi higiéniájára.

Fejlesztési követelmények

- A tanuló rendelkezzen magas szintű ismeretekkel a kommunikáció elméletéről és gyakorlatáról.
- Legyen képes adekvát kommunikációra.
- Vállaljon felelősséget abban, hogy kommunikációs stílusa mintául szolgál a rábízott gyermek/tanuló kommunikációjához.
- Legyen képes önállóan kapcsolatot felvenni a gyermekkel, családdal, intézményekkel.
- Legyen tisztában a kulturált kapcsolattartás szabályaival, elvárásaival a pedagógiai folyamatban.
- Legyen képes munkahelyén a kulturált kapcsolatfelvételre, a kapcsolatteremtés szabályainak betartására.
- Legyen képes felelősségteljesen irányítani a kommunikációs folyamatot.
- Kapcsolatrendszereiben legyen kezdeményező, tartsa kézben az irányítást.
- Ismerje a kulturált üdvözlési formákat és a bemutatkozás illetmenát.
- Legyen tisztában az első benyomás jelentőségével.
- Legyen képes üdvözléskor, bemutatkozáskor a lényeges elemekre szorítkozni, kerülje a személyes elemeket.
- Legyen képes kommunikációjával fenntartani a hallgatóság érdeklődését.
- Legyen képes társalgást kezdeményezni, fenntartani, irányítani.
- Legyen képes kulturáltan társalogni, tisztán, érthetően beszélni, aktív részese lenni a kommunikációs folyamatnak.
- Ismerje a közvetett és közvetlen kapcsolatteremtés szabályait, kultúráját.
- Legyen képes személyesen, telefonon és írásban kapcsolatot kezdeményezni és válaszolni.
- Önállóan kezdeményezzen, kulturáltan, nyitottan kommunikáljon, szabjon egyértelmű határokat. Irányítsa a kapcsolat mélységét és intenzitását.

- Ismerje a bizalmi légkör kialakításának feltételeit, lépéseit.
- Legyen képes bizalmi légkör kialakítására és fenntartására a gyermekkel/tanulóval és családjával. A tudomására jutott információkat kezelje diszkréten.
- Munkatársaival törekedjen együttműködésre, nyitott kommunikációra.
- Tudja összeegyeztetni pedagógus szerepét a divatos, ápolt öltözködéssel, sminkkel, testi higiénével.
- Legyen képes egyéniségének és pedagógus hivatásának összeegyeztetésére.
- Legyen igényes saját magával, munkájának színvonalával szemben és ezt várja el másoktól is.
- Törekedjen megjelenésével is nevelni, nyújtson pozitív mintát a rábízott gyermek/tanuló számára.

A tanterv alkalmazása, szükséges speciális képesítések és tárgyi feltételek

Képzési forma: csoportos konzultáció.

Képzés javasolt helyszíne: tanterem, tréningterem.

Az értékelés szempontjai

- tanórai aktivitás a tananyagtartalmak közös, önálló vagy csoportos illetve párban történő feldolgozásában
- megfelelő színvonal a szóbeli feleletekben illetve dolgozatokban: tényanyag pontos ismerete, összefüggések logikus bemutatása, problémák értelmezése, önálló véleményalkotás, precíz, árnyalt kifejezőmód

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A továbbhaladás feltételei

A minimum követelmények teljesítése. A témazáró dolgozatok megírása minimum 40%-os eredménnyel. Egy házi dolgozat vagy szóbeli előadás/prezentáció, projektmunka színvonalas elkészítése.

13. évfolyam

Heti 3 óra, összesen 108 óra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A kommunikáció folyamata	64 óra	
Előzetes tudás	A kommunikációs folyamat összetevőinek azonosítása, értelmezése. Az emberi kommunikáció nem nyelvi formái. Az egyéni és a tömegkommunikáció alapvető jellegzetességei.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló tudja a verbális és nonverbális kommunikációt alkalmazni munkája során. Használja a kommunikációs technikákat, alkalmazza a kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezőket. Munkájában képes megteremteni az eredményes közlési folyamat feltételeit.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1.1 A kommunikáció fogalma, jelentősége. A kommunikáció, mint egyetemes jelenség, az egész világ működésének alapja 1.2 A kommunikáció (közlésfolyamat) tényezői, alkotóelemei • adó, vevő • csatorna • kód • zaj/zavar • kódolás/dekódolás • üzenet • visszajelzés • kontextus 1.3 A kommunikációs folyamat jellemzői • fajtái	Olvasott és hallott szöveg feldolgozása önállóan, feladattal vezetetten vagy jegyzeteléssel. Információk önálló vagy feladattal vezetett rendszerezése. Írásos elemzés, leírás készítése. Tesztfeladat megoldása. Szöveges előadás. Csoportos munkaformák: szövegfeldolgozás, mozaikfeladat, helyzetgyakorlat, szerepjáték, film részletek elemzése. Beszédtechnikai gyakorlatok. Magyarázat, szemléltetés, megbeszélés, vita, projekt, kooperatív tanulás. Reflektív tanulási-tanítási módszerek. Házi feladat.	Magyar nyelv és irodalom: A kommunikáció elmélete: verbális és nonverbális csatornák. Pszichológia: A társas érintkezés sajátossága.	Szakirodalom. Film, TV, DVD lejátszó. Számítógép, laptop. Interaktív tábla. Feladatlapok, tesztek.

• funkciói • dinamikai alapelvei 1.4 A közvetlen emberi kommunikáció csatornái 1.5 A verbális kommunikáció • szóban és írásban 1.6 A nonverbális kommunikáció • csatornái • típusai • funkciói 1.7 A külső megjelenés, mint metakommunikáció 1.8 A tér, a térköz 1.9 Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége 1.10A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők • személyek a kommunikációban • női és férfi kommunikáció • az üzenet jelentését meghatározó tényezők • a hallgató szerepe • kultúraközi kommunikáció			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nyelv, beszéd, írás, digitális kommunikáció, társas kapcsolatok, interakció, kommunikáció, információ, jelrendszer, kódolás, dekódolás, adó, vevő, zaj/zavar, csatorna, kontaktus, kontextus, verbális, nonverbális, metakommunikáció, közvetett/ közvetlen		

	kommunikáció, direkt/indirekt, egyirányú/többirányú kommunikáció, egyéni (intraperszonális, interperszonális, csoportos, nyilvános) és tömegkommunikáció, referenciális, emotív, fatikus, konatív, metanyelvi és esztétikai funkció, mimika, tekintet, gesztus, lexéma, paralingvisztikai gesztus, térközzsabályozás, zónatávolságok, vokális csatorna, testtartás, kulturális szignálok, hiteles (kongruens) kommunikáció
--	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. A kommunikáció zavarai	44 óra	
Előzetes tudás	A kommunikáció fogalma, jelentősége. A kommunikációs folyamat tényezői, alkotóelemei. A közvetlen emberi kommunikáció csatornái. A verbális és nonverbális kommunikáció. A külső megjelenés, mint metakommunikáció. Tér és térköz. Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége. A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló tudja a verbális és nonverbális kommunikációt alkalmazni munkája során. Használja a kommunikációs technikákat, alkalmazza a kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezőket. Munkájában képes megteremteni az eredményes közlési folyamat feltételeit. A hibás érintkezés negatív hatásának megvitatása az emberi pszichikumra és az emberi kapcsolatokra. A kommunikációs zavarok felismerése saját és mások kommunikációjában. A közléssorompók fogalmának megértése, felismerése saját és mások kommunikációjában. Konfliktuskezelési stratégiák megismerése, ezek felismerése saját és mások kommunikációjában, viselkedésében. Konfliktuskezelési technikák elsajátítása. A hitelesség szerepének tudatosítása az emberi kapcsolatokban és a pedagógiai szakmákban.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
2.1 A hatékony kommunikációt gátló tényezők • technikai zavarok • személyi zavarok • környezeti zavarok 2.2 Kommunikációs gátlók • közléssorompók fogalma és fajtái	Olvasott és hallott szöveg feldolgozása önállóan, feladattal vezetetten vagy jegyzeteléssel. Információk önálló vagy feladattal vezetett rendszerezése. Írásos elemzés, leírás készítése. Tesztfeladat megoldása. Szöveges előadás. Csoportos munkaformák: szövegfeldolgozás,	Pszichológia: A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái. Konfliktuskezelési stratégiák. A megismerési folyamatok (motiváció, érzelem) Pedagógia: Konfliktushelyzetek a pedagógiai folyamatban	Szakirodalom. Film, TV, DVD lejátszó. Számítógép, laptop. Interaktív tábla. Feladatlapok, tesztek.

2.3 A konfliktus fogalma, a konfliktusok fajtái • résztvevők • jelleg • hatások • fokozat szerint 2.4 A konfliktuskezelési stratégiák 2.5 Konfliktushelyzetek megelőzése és megoldása kommunikációs technikákkal 2.6 Az érzelmek viselkedésre gyakorolt hatása • az érzelmek kommunikációja • érzelmek funkciói (pl. alkalmazkodás, társas kapcsolatok szabályozása stb)	mozaikfeladat, helyzetgyakorlat, szerepjáték, film részletek elemzése. Magyarázat, szemléltetés, megbeszélés, vita, projekt, kooperatív tanulás. Reflektív tanulási-tanítási módszerek. Házi feladat.	Pedagógiai gyakorlat: A konfliktus okai, gyökerei. Konfliktuskezelés hatékony módszerei Mentálhigiéné: A konfliktus fogalma, típusai. Konfliktuskezelés hatékony módszerei	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kóros kommunikáció, nyelvi szocializáció hiánya, szóözön, zsargon, közhely, kulturális eltérés, durvaság, hazugság, gátlásosság, konfliktus, konfliktuskezelés, versengés, elkerülés, alkalmazkodás, kompromisszumkeresés, együttműködés, konstruktív konfliktuskezelés, mediáció, asszertivitás, önérvényesítés, én-üzenet, értő figyelem, hitelesség, empátia		

14. évfolyam

Heti 3 óra, összesen 93 óra.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Kommunikáció a pedagógiai folyamatban	60 óra	
Előzetes tudás	A kommunikáció folyamata és a Kommunikáció zavarai című témakörök tudás anyaga. A Pedagógia, Mentálhigiéné, Gondozás és egészségnevelés tárgyakból a 13. évfolyamon elsajátított ismeretek, a pedagógiai gyakorlat során szerzett tapasztalatok.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eredményes közlési folyamat feltételeinek megismerése, ezek alkalmazása a pedagógiai folyamat során. Szóbeli és írásbeli kommunikáció illemtanának elsajátítása. A 4É (érthető, értelmes, érdekes, értékes) elvének megismerése. Az eredményes kapcsolatépítés és kapcsolattartás szabályainak, elvárásainak, a helyzetnek megfelelő megszólítási és köszönési formáknak az elsajátítása. A metakommunikáció távolsági zónáinak, a telefonálás illemtanának megismerése, helyes alkalmazása. A bizalmi légkör kialakításának képessége. A kulturált öltözködés, a testi higiéné fontosságának megértése. Normatudat elsajátítása. Azoknak a szociális képességeknek kialakítása, amelyekkel harmonikus és etikus társas kapcsolatokat építhetnek ki. Az emberi jogok tiszteletén alapuló humánus, értékeket védő magatartás fejlesztése. A pedagógiai-és családsegítő munkában szükséges alapelvek tudatosítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
3.1 Kapcsolatteremtés szabályai 3.2 Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai 3.3 Bemutatkozás illemtana, az első benyomás jelentősége 3.4 Köszönési formák, megszólítás, telefonálás illemtana	Olvasott és hallott szöveg feldolgozása önállóan, feladattal vezetetten vagy jegyzeteléssel. Információk önálló vagy feladattal vezetett rendszerezése. Írásos elemzés, leírás készítése. Tesztfeladat megoldása. Szöveges előadás. Csoportos munkaformák: szövegfeldolgozás, mozaikfeladat, helyzetgyakorlat,	Pedagógia: Konfliktushelyzetek a pedagógiai folyamatban. Együttműködés a családdal, szakemberekkel. Pedagógiai gyakorlat: A társas kapcsolatok alakulása, jellemzői. Az interperszonális kapcsolatok (szülő –	Szakirodalom. Film, TV, DVD lejátszó. Számítógép, laptop. Interaktív tábla. Feladatlapok, kérdőívek, tesztek.

3.5 Írásbeli, szóbeli közlések illemtana 3.6 Írásbeli és szóbeli közlés műfajai, alkalmazásának szabályai 3.7A meggyőző kommunikáció 3.8 Az eredményes közlésfolyamat feltételei 3.9 4É a kommunikációban (érthető, értelmes, érdekes, értékes) 3.10 Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége a pedagógiai folyamatban 3.11 A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők a pedagógiai folyamatban 3.12 A hatékony kommunikációt gátló tényezők, kommunikációs gátak a pedagógiai folyamatban	szerepjáték, film részletek elemzése. Magyarázat, szemléltetés, megbeszélés, vita, projekt, kooperatív tanulás. Reflektív tanulási-tanítási módszerek. Házi feladat. Ötletbörze. Játékos gyakorlás. Szimulációs gyakorlatok. Kérdőívek kitöltése, megbeszélése.	gyermek – pedagógus) működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei Mentálhigiéné: Együttműködés a családdal, szakemberekkel Gondozás és egészségnevelés: A gondozási folyamatban elvárt magatartás, kommunikáció. Kapcsolatfelvétel szülővel, orvossal, szükség szerint mentőszolgálattal	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	magatartás, viselkedés, külső megjelenés, öltözködés, jól ápoltság, bizalom megnyerése, hitelesség, hivatalos öltözet, alkalmi öltözet, speciális öltözet, dress code, „négyes szabály”, emberi kapcsolat, normák, jogi norma, erkölcsi norma, térszabályozás, távolsági zónák, empátia, titoktartás, megértés, elfogadás, azonosulás, nyíltság, érzelmi támogatás		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Kommunikáció a családokkal		33 óra
Előzetes tudás	A kommunikáció folyamata, A kommunikáció zavarai és a Kommunikáció a pedagógiai folyamatban című témakörök tudás anyaga. A Pedagógia, Pedagógiai gyakorlat, Pedagógiai szociológia, Mentálhigiéné, Szabadidő szervezés, Gondozás és egészségnevelés tantárgyakból elsajátított ismeretek, a pedagógiai gyakorlat során szerzett tapasztalatok.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szülővel való kapcsolatfelvétel formáinak, szabályainak megismerése. A családdal való kapcsolattartás jelentőségének megértése. Írásbeli és szóbeli közlés műfajainak, szabályainak elsajátítása. A pedagógusok összehangolt munkája jelentőségének belátása. Az eredményes, hatékony közlési folyamat feltételeinek alkalmazása a családokkal való kapcsolattartás során. Az eredményes kapcsolatépítés és kapcsolattartás szabályainak, elvárásainak alkalmazása a családokkal való kapcsolattartás során. A pedagógiai-és családsegítő munkában szükséges alapelvek tudatosítása.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
4.1 A szülővel való kapcsolatfelvétel formái és szabályai 4.2 A kapcsolattartás jelentősége 4.3 A családdal való kapcsolattartás formái A családlátogatás - szerepe, gyakorisága - előkészítése - felkészülés és lebonyolítás lépései - megfigyelési szempontjai, jegyzőkönyve A szülői értekezlet - szerepe, gyakorisága	Olvasott és hallott szöveg feldolgozása önállóan, feladattal vezetetten vagy jegyzeteléssel. Információk önálló vagy feladattal vezetett rendszerezése. Írásos elemzés, leírás készítése. Tesztfeladat megoldása. Szöveges előadás. Csoportos munkaformák: szövegfeldolgozás, mozaikfeladat, helyzetgyakorlat, szerepjáték, film részletek elemzése. Magyarázat, szemléltetés, megbeszélés, vita, projekt, kooperatív tanulás. Reflektív tanulási-tanítási módszerek. Házi feladat.	Pedagógia: A család és az intézmény közötti kapcsolattartás, együttműködés formái. Együttműködés a családdal, szakemberekkel. Pedagógiai gyakorlat: A nevelő és a gyermek/tanuló kapcsolata. Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége. Az intézmény és a család kapcsolattartásának formái és jelentősége. Az interperszonális kapcsolatok (szülő – gyermek – pedagógus)	Szakirodalom. Film, TV, DVD lejátszó. Számítógép, laptop. Interaktív tábla. Feladatlapok, kérdőívek, tesztek.

• felkészülés és lebonyolítás lépései A fogadó óra • szerepe, gyakorisága • felkészülés és lebonyolítás lépései A nyílt napok • szerepe, gyakorisága • felkészülés és lebonyolítás lépései Munkadélutánok • szerepe, gyakorisága • felkészülés és lebonyolítás lépései 4.4 Írásbeli és szóbeli közlés műfajai, alkalmazásának szabályai 4.5 Pedagógusok összehangolt munkájának jelentősége 4.6 Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége a családokkal való kapcsolattartásban 4.7 A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők a családokkal való kapcsolattartásban 4.8 A hatékony kommunikációt gátló tényezők, kommunikációs gátak a családokkal való kapcsolattartásban	Ötletbörze. Játékos gyakorlás. Szimulációs gyakorlatok. Kérdőívek kitöltése, megbeszélése.	működésmechanizmusa, a konfliktuskezelés hatékony módszerei. Együttműködés a családdal, szakemberekkel, családlátogatás. Pedagógiai szociológia: A család, mint támogató rendszer, és mint probléma forrás Mentálhigiéné: Együttműködés a családdal, szakemberekkel. Szabadidő szervezés: Szülői értekezletek, fogadó órák, nyílt napok jelentősége, szervezése. Munkadélutánok jelentősége, szervezése Gondozás és egészségnevelés: Kapcsolatfelvétel szülővel, orvossal, szükség szerint mentőszolgálattal	
---	---	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	szülői értekezlet, fogadó óra, nyílt nap, munkadélután, családlátogatás, egyedi megbeszélés, szülőkkel való közvetlen foglalkozás, kommunikáció, önkéntes munka, tanácsadás, döntéshozatalba való bevonás, szülői levelező lista, nyílt és hatékony kommunikáció, empátia, segítő kommunikációs technikák
A fejlesztés várt eredményei	A tanulók ismerik az emberi kommunikáció tényezőit, alapfogalmait és törvényszerűségeit. Értik a közlésfolyamat funkcióit. Ismerik az eredményes, hatékony kommunikáció feltételeit. Képesek tények, vélemények, gondolatok és érzések kifejezésére, értelmezésére és közvetítésére. Helyes, öntudatos és alkotó nyelvhasználatra törekednek. Értéknek tekintik az igényes megnyilvánulást. Ismerik a kommunikációs csatornák jellemzőit, felismerik ezek különböző megnyilvánulásait. Ismerik a kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályait, a kommunikáció és viselkedés normáit, illetanát. Ismerik a konfliktus fogalmát, a konfliktuskezelés módszereit. Értik a nyílt és hiteles kommunikáció fontosságát az emberi kapcsolatokban, a pedagógiai munkában és a családokkal való kapcsolattartásban.

Minimum követelmény

- A tanulók érdeklődjenek a kommunikáció működése és annak törvényszerűségei iránt.
- Ismerjék a kommunikációs folyamat vázlatos modelljét és elemeit.
- Legyenek képesek mások kommunikációs viselkedésének önálló megfigyelésére és jelenségszintű leírására.
- A foglalkozásokon aktívan vegyenek részt az ismeretek feldolgozásában, a gyakorlatokban.
- Ismerjék fel és kezeljék megfelelően a kommunikációs zavarokat.
- A beszédhelyzetek kommunikációs összetevőinek pontos felismerése.
- Ismerjék fel a közlő hitelességét, vagy inkongruenciáját a napi élethelyzetekben.
- Ismerjék fel az adekvát kommunikáció jelentőségét a pedagógiai munkában és az emberek közötti kapcsolatokban.
- Ismerjék a konfliktuskezelési stratégiákat.
- Ismerjék a kommunikáció, a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás formáit, szabályait, elvárásait a pedagógiai folyamatban és a családokkal való kapcsolattartásban.

A beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének rendje, követelményei, formái

- a számonkérés legyen rendszeres
- a tényanyag számonkérése mellett figyelemmel kell kísérni a képzés szempontjából fontos alapvető szakmai kompetenciák fejlődését
- önálló írásbeli munkák: témazáró dolgozatok, házi dolgozat (elemző esszé)
- önálló szóbeli felelet, előadás, prezentáció
- csoportmunka
- projektmunka

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok kiválasztásának elvei és korlátai

- kapcsolódjon az órai munkához, az ismeretek begyakorlásához, a kompetenciák fejlesztéséhez
- valósuljon meg a differenciálás a személyes fejlesztés érdekében
- vegyük figyelembe a tanulók egyenletes terhelését
- elegendő idő álljon rendelkezésre a feladatok megoldására
- minden esetben történjen meg az ellenőrzés, értékelés, visszajelzés

Tankönyvek, segédletek, taneszközök kiválasztásának elvei

- Legyenek korszerűek, feleljenek meg a tantárgy céljának, követelményeinek.
- Nyelvezetük legyen szakszerű, a tanulók életkorának megfelelő szintű.
- Ösztönözzenek önálló gondolkodásra, probléma megoldásra.
- Járuljanak hozzá a képességek, kompetenciák fejlesztéséhez.

Szakmai idegen nyelv

Angol nyelv, német nyelv tantárgy helyi tanterve

heti óraszám: 2+2 óra

Bevezetés:

Idegen nyelvből a 12. évfolyam végére a tanulóknak el kell jutniuk az európai hatfokú skála (KER) harmadik szintjére, azaz a B1 szintre. A 13-14. évfolyamon lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók fenntartsák és fejlesszék a már megszerzett nyelvi kompetenciáikat.

A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és az infokommunikációs technológiák használatára.

A 13-14. évfolyam a tanulók számára a továbbtanulás vagy a munka világába történő kilépés előtti tanévek. A nyelvoktatásban is hangsúlyt kell kapnia az ezekre történő felkészítésnek, a szükséges készségek fejlesztésének. A tanulók jövőjét érintő fontos döntésekben a nyelvtanár sokat segíthet, például a feldolgozott témák megfelelő kiválasztásával, az ok-okozati viszonyokat, következményeket feltáró feladatokkal.

A 13-14. évfolyamon az eddig tanultak elmélyítése, begyakorlása és fejlesztése történik.

Tanulócsoport: összevont 13-14. évfolyam

Óraterv:

évfolyam	13.	14.
heti óraszám	2	2
hetek száma	36	30
éves óraszám	72	60
KER szint	B1	B1+ B2

Témakörök a 13-14. évfolyam számára	
Témakör	Kapcsolódási pontok
1. Személyes vonatkozások, család	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> család és háztartás. <i>Etika:</i> generációk kapcsolata, családi élet.

2. Ember és társadalom	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</i>
3. Környezetünk	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> fenntarthatóság, környezettudatosság otthon és a lakókörnyezetben, víz és energia-takarékosság, újrahasznosítás. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek.</i> lakóhely és környék hagyományai. <i>Biológia-egészségtan:</i> élőhely, életközösség, védett természeti érték, változatos élővilág. <i>Földrajz:</i> településtípusok; globális problémák, életminőségek különbségei; a Föld mozgása, az időjárás tényezői, a Föld szépsége, egyedisége.
4. Iskola, oktatás, tanulás	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a tudás fogalmának átalakulása, a tanulás technikái, élethosszig tartó tanulás. <i>Informatika:</i> digitális tudásbázisok, könyvtári információs rendszerek.
5. Munka világa	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaorientáció és munka.
6. Életmód	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> testi és lelki egészség, balesetek megelőzése, egészséges ételek. <i>Biológia-egészségtan:</i> testrészek, egészséges életmód, a betegségek ismérvei, fogyatékkal élők, betegségmegelőzés, elsősegély. <i>Testnevelés és sport:</i> a rendszeres testedzés szerepe, relaxáció.
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás	<i>Földrajz:</i> más népek kultúrái. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> különböző kultúrák mítoszai, mondái; a reklám és a popzene új szóbeli költészete.

	<i>Informatika:</i> e-könyvek, médiatudatosság. <i>Testnevelés és sport:</i> táncok, népi játékok, a sport és olimpia története, példaképek szerepe, sportágak jellemzői. <i>Ének-zene:</i> népzene, klasszikus zene, popzene. <i>Dráma és tánc:</i> a szituáció alapelemei, beszédre készítés, befogadás, értelmezés. <i>Vizuális kultúra:</i> művészi alkotások leírása, értelmezése.
8. Utazás, turizmus	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedési ismeretek, közlekedésbiztonság, fenntarthatóság, környezettudatosság a közlekedésben. <i>Földrajz:</i> a kulturális élet földrajzi alapjai, nyelvek és vallások, egyes meghatározó jellegű országok
9. Tudomány és technika	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; fizika:</i> tudománytörténeti jelentőségű felfedezések, találmányok. <i>Informatika:</i> számítógépen keresztül való kapcsolattartás, információ keresése, az informatikai eszközöket alkalmazó média, az elterjedt infokommunikációs eszközök előnyei és kockázatai, a netikett alapjai, élőszóval kísért bemutatók és felhasználható eszközeik.
10. Gazdaság	Családi gazdálkodás A pénz világa Kereskedelem, szolgáltatások

Ajánlás a 13. évfolyamon az éves óraszám felhasználására:

Témakör	óraszám
1. Személyes vonatkozások, család	7

2. Ember és társadalom	7
3. Környezetünk	7
4. Iskola, oktatás, tanulás	7
5. Munka világa	7
6. Életmód	7
7. Szabadidő, kultúra, szórakozás	8
8. Utazás, turizmus	7
9. Tudomány és technika	7
10. Gazdaság	8
Összesen:	72

Ajánlás a 14. évfolyamon az éves óraszám felhasználására:

Témakör	óraszám
1. Személyes vonatkozások, család	6
2. Ember és társadalom	6
3. Környezetünk	6
4. Iskola, oktatás, tanulás	6
5. Munka világa	6
6. Életmód	6
7. Szabadidő, kultúra, szórakozás	6
8. Utazás, turizmus	6
9. Tudomány és technika	6
10. Gazdaság	6
Összesen:	60

Fejlesztési célok és feladatok készségenként

Fejlesztési egység: hallott szöveg értése

Fejlesztés célja, tartalma

A tanuló legyen képes:

- ismerős témákról szóló rádió- és tévéműsorokat megérteni (interjú, rádiójáték, ismeretterjesztő műsorok)
- mindennapi párbeszédekben a beszélőket azonosítani és a beszélők mondanivalóját megérteni
- előadások főbb mondanivalóját megérteni és követni
- a beszélők gondolatmenetét, magyarázatát, érvelését, és álláspontját megérteni
- telefonbeszélgetéseket megérteni
- instrukciókat, figyelmeztetéseket, részletesebb útbaigazításokat megérteni
- szövegértési stratégiákat alkalmazni: az ismeretlen szavakat kikövetkeztetni, a várható vagy megjósolt információkat megkeresni

Szövegfajták, szövegforrások:

- információk,
- instrukciók,
- üzenetek,
- útbaigazítás,
- műsorok a televízióban és a rádióban,
- rövid interjúk,
- reklámok,
- dalok, videók.

Fejlesztési egység: szóbeli interakció

Fejlesztés célja, tartalma

A tanuló legyen képes:

- órai interakciókban, pármunkában magabiztosan részt venni a célnyelven
- érzelmeit kifejezni és reagálni mások érzelmeire
- mindennapi társalgásban aktívan részt venni: információt cserélni
- ismert témákat, felmerülő problémákat a beszélgető partnerrel megvitatni
- magyarázatot adni, véleményt nyilvánítani
- elkezdett történeteket befejezni
- választási lehetőségeket összevetni és a végén döntést hozni
- utasításokat, útbaigazításokat adni, követni
- ismerős témáról beszélgetni: hősök, szokatlan események, környezetvédelem, közlekedés, modern életmód, technikai eszközök, szórakozás
- a fontosabb udvariasságokat ismerni és alkalmazni
- a szövegösszetartó elemeket egyre biztosabban ismerni és alkalmazni
- szókincs hiányosságait áthidalni
- összefoglalni, a lényeget kiemelni
- mindennapi szerepeket eljátszani

Szövegfajták, szövegforrások:

- személyes és telefonos társalgás,
- megbeszélés;
- tranzakciós és informális párbeszéd,
- utasítások,
- interjúk,
- viták

Fejlesztés egysége: összefüggő beszéd

Fejlesztés célja, tartalma

A tanuló legyen képes:

- ismert témákban összefüggően beszélni
- beszámolni élményekről, személyes tapasztalatokról
- részletesebb leírásokat adni
- összehasonlítani képeket, épületeket, embereket
- gondolatait összefoglalni
- könyvek, filmek tartalmát összefoglalni
- történetet kitalálni, elmondani
- álláspontját, véleményét ismerős témákban kifejteni (idegen nyelvtanulás, életmód, hősök, hőstettek, szabadidős tevékenységek, stb.)
- egyszerű és érthető érveket és ellenérveket felsorakoztatni (előny, hátrány)
- mondanivalóját példákkal alátámasztani

Szövegfajták, szövegforrások:

- leírások,
- elbeszélő szöveg, érveléssor,
- előadás,
- prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján),
- projektek bemutatása
- könyvek tartalma

Fejlesztés egysége: olvasott szöveg értése

Fejlesztés célja, tartalma

A tanuló legyen képes:

- nyomtatott sajtótermékek cikkeit elolvasni, a lényegét és a konkrét információkat megérteni: cikkek, hírek
- szépirodalmi szövegrészleteket olvasni
- különbséget tenni a hétköznapi és az irodalmi stílus, a formális és informális között
- hirdetések megértését
- elvontabb témákat feldolgozó szövegek lényegét megérteni
- hosszabb ismeretterjesztő szövegeket megérteni, a főbb gondolatmenetet követni
- az érveléseket megérteni
- egyszerű szövegfajták szerkezetének, felépítésének felismerése
- online és hagyományos szótárakat, egy- és kétnyelvű szótárakat használni

Szövegfajták, szövegforrások:

- utasítások (pl. feliratok, használati utasítások),
- tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám),
- hagyományos és elektronikus levelek,
- újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport),
- internetes fórumok hozzászólásai,
- ismeretterjesztő szövegek,
- egyszerű irodalmi szövegek,
- dalszövegek.

Fejlesztési egység: íráskészség

Fejlesztés célja, tartalma

A tanuló legyen képes:

- baráti levelet és e-mait írni megadott szempontok segítségével
- leírást készíteni emberekről, eseményekről, helyekről
- hivatalos levelet írni: pályázati levél
- ismerni a hivatalos, félhivatalos regisztereket
- cikket írni
- történetet írni
- esszét írni, melyben kifejti véleményét, álláspontját
- szerkesztőhöz címzett levelet írni
- könyvbemutatót írni

Szövegtípusok, szövegforrások:

- kérdőív,
- képaláírások;
- üzenetek; SMS-ek/MMS-ek;
- személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok.
- tényszerű információt nyújtó, illetve kérő levelek és e-mail-ek;
- személyes információt, tényt, ill. tetszést/nemtetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések;
- egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók.
- egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék;
- rövid jellemzések.
- rövid leírások; jegyzetek,
- versek, dalszövegek

Értékelési rendszer:

A tanuló továbbhaladásának követelményeit az egyes iskolák pedagógiai programja tartalmazza.

Jelen helyi tanterv javaslata a továbbhaladás feltételeire a 13. és 14. osztály végén: a tanuló legyen képes az év végi kimenet mérésekor a szókincs, beszédkésztség, beszédértést, íráskésztséget és a nyelvhelyességet mérő feladatokat legalább 40 %-ban teljesíteni.

Értékelési szempontok: minden készséget, és a nyelvhelyességet is értékeljük.

Az értékelés módjai:

- szóbeli értékelés;
- írásbeli, főleg ösztönző-formáló (formatív) értékelés;
- minősítő-szelektáló (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályzás)

A 14. évfolyam kötelező kimeneti szintje: B1+/B2